KARYS

KOVAS
1954 Nr. 2

32 psl. ★ 50¢

ŠIS NR. SKIRIAMAS LIETUVOS LAISVĖS KOVŲ INVALIDAMS PAGERBTI

LIETUVIŲ RADIJO D-JOS PROGRAMOS

J. P. GINKUS, Direktorius

Trečiadieniais 10:00 val. vak. — WWRL 1600 kc

Oro bangomis transliuojami įvairūs visuomenės pranešimai, naujienos, muzika (vietinės žinios, parengimai: koncertai, šokiai, ir t. t. Vestuvės puotos, liūdni pranešimai).

495 Grand Street **Brooklyn 11, N. Y.**

Tel. EVergreen 4-7142

J. P. GINKUS — Direktorius
AD. JEZAVITAS — Muz. Dir.
VALAKAS — Pranešimų Dir.

Winter Garden Tavern, Inc.

Puikus baras, restoranas ir didelė salė susirinkimams, vestuvėms ir kitokiems sociališkiems pobūviams

SAVININKAS

VYTAUTAS BELECKAS

1883 Madison Street, Brooklyn 27, N. Y.

(Prie Forest Ave. stoties) (Ridgewood)

Tel.: EV 2-9586

VISI KVIEČIAMI ATSILANKYTI

ADAMS APPLIANCE & TELEVISION

DIDŽIULĖ LIETUVIŲ VETERANŲ PREKYBA DETROITE

18430 Joy Road, Detroit, Mich.

SAVIEJI PAS SAVUOSIUS!

KU biblioteka
093 00523475 4

Įsteigtas Lietuvoje 1919— Nepriklausomybės kovų— metais

KARYS

Atgaivintas Jungt. Amerikos Valstybėse 1950 metais

PASAULIO LIETUVIŲ KARIŲ - VETERANŲ MĖNESINIS ŽURNALAS

NR. 2 (1296) KOVAS - MARCH 1954

DRĄSOS IR VILTIES ŽIBURIAI

BR. DIRMĖNAS

Politinėje emigracijoje sūkuringiems metams nesugrįžtamai rišėia bėgant, dažnai nenumaldomas tėvų žemės ilgesys lietuvį verčia ieškoti drąsą ir viltį užžiebiančių žiburių mūsų t a u t o s istorijoje. Nebūtinai mums gilintis į senovės amžius, kuriuose mūsų protėviai sumanumu, išmintimi ir kardu buvo p a s i e k ę Lietuvos Valstybės garso, jėgos ir didybės. Ir po 1918 m. Vasario 16 Lietuvos Nepriklausomybės akto paskelbimo, tautai keliantis iš pelenų, kraujo ir ašarų naujam laisvam gyvenimui buvo labai daug didvyriškų kovų Lietuvos savanorių žygiuose.

Dar pasiliko neišnaudotas tas kovų laikotarpis lietuvio rašytojo, dailininko, istoriko—tyrinėtojo, o rūsčių metų eilė neša mus nuo Nepriklausomos Lietuvos laikotarpio vis tolyn ir tolyn. Todėl, kur mes bebūtume: už audringojo Atlanto ar už Ramiojo vandenyno, kai nostalgija kamuoja, o mielosios Tėvynės krantų nematyti, su pagarba pažvelgkime kelis dešimtmečius atgal į Lietuvos savanorių žygius.

Paskaitykime atsišaukimą į tautą, pašaukusi savanorius stoti į kariuomenę. Jį paskelbė 1918 m. gruodžio mėn. 29 d. koalicinis ministerių kabinetas. Štai tik keli sakiniai iš jo:

"Vyrai! Nekartą Lietuvos priešai norėjo uždėti ant mūsų amžiną nepakeliamą jungą, bet mūsų Tėvynė nenugalėta. Ji gyva... Lietuvos Nepriklausomybė neša visiems laisvę ir laimę; tad ginkime Nepriklausomą Lietuvos valstybę! Vienybėje, kaip broliai, pasidavę kits kitam rankas, eikime drąsiai į kovą, visi, kaip vienas, stokime už tėvynę!... Lietuva pavojuje!... Vokiečių kariuomenei atsitraukiant, jau įsibriovė Lietuvon svetimoji Rusijos kariuomenė. Ji eina, atimdama iš mūsų gyventojų duoną, gyvulius ir mantą... Jos palydovai—badas, gaisrų pašvaistės, kraujo ir ašarų upeliai... Stokime drąsiai pirmi į kovą... Drąsiai, be baimės, kaip mūsų tėvai ir sentėviai, užstokim priešams kelią, pakelkim žygį už mūsų Motiną Tėvynę, už Lietuvos Valstybę!"

Ligi 1937. IV. 12 savanoriais buvo pripažinta 9.981 karys. 1919 m. sausio 11 d. krito pirmosios savanorių aukos: tą dieną vokiečiai Kaune nužudė, einant jiems tarnybos pareigas, 2-ro pėstininkų pulko savanorius Juozą Kalasiūną ir Antaną Zambacevičių.

Nesunku atspėti, kas būtų likę iš Vasario 16 Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo akto, jei jo nebūtų apgynę Lietuvos savanorių nenugalimas ryžtas. Ir būdinga: tuomet ir dabar buvo ir tebėra nuožmiausias lietuvių tautos priešas rusas-bolševikas-komunistas, nors Lietuvos savanoriai karą vedė trijuose frontuose: su bolševikais, lenkais ir bermontininkais.

"Mes žinojome, jog mūs kariuomenėje laukia skurdas, vargas, pavojus gyvybei ir pavojus tapti invalidu, kas su manim ir atsitiko. Bet tėvynės meilė visa nugalėjo" — 1934 m. rašė atsiminimuose dim. kpt. Jonas Zalatoris. Iš tiesų, ne nuotykių troškimas, o siekimas tautai aukščiausiojo idealo — laisvės, vainikuotos nepriklausoma valstybe, savanoriškai atvedė tūkstančius dvasios milžinų į besikuriančios Lietuvos kariuomenės eiles. Rašau savanoriai — dvasios milžinai, nes kitaip nepajėgsime suprasti ir išsiaiškinti faktų, kaip menkai ginkluoti savanoriai galėjo sumušti daug stipresnius, gausesnius ir geriau ginkluotus priešus.

Gyvendami ūkanotą politinės emigracijos gyvenimą, baiminamės, kad dabartinėje rusų okupuotoje Lietuvoje patriotų pastangos neleisti užblėsti žmonių širdyse tėvynės meilei yra žiauraus okupanto negailestingai visiškai užgniaužtos. Ir užmirštame, kad tuomet, savanoriams į frontą išeinant, okupantas nebuvo gailestingesnis. **Lietuvybei augti ir klėstėti ir tuomet buvo tūkstančiai pavojų.**

Šiemet vasario mėn. sukako 35 metai nuo pirmųjų kautynių dėl Lietuvos nepriklausomybės.

Garbė Jums, žuvusieji kovos draugai

30 METŲ LLKID SUKAKTĮ MININT

Bronius Tvarkūnas

Karo invalidų eisena Karo Muziejaus sodelyje

Skaudus likimas išblaškė Lietuvos Laisvės Kovų invalidus po įvairius kraštus. Vieni nesuskubo kartu su sveikaisiais pasitraukti iš savo Tėvynės ir tapo užlieti visa naikinančios raudonojo teroro bangos, kitiems pavyko patekti į laisvės kraštus. Ir koks skaudus likimas, kad Laisvės kovų invalidai negali minėti savo organizacijos 30 metų sukakties savo Tėvynėje, dėl kurios kovota nesigailint nei sveikatos, nei gyvybės.

Sukakties dieną Vytauto Didžiojo Muziejaus bokšte nesugaus trimito balsas ir nesuaidės invalidų eisenos maršo garsai Nemuno slėnyje. Nieks nepagerbs Nežinomojo Kareivio kapo ir nepadės vainiko prie kuklaus paminklo, pastatyto iš akmenų, surinktų iš kovos laukų. Niekas tą dieną nesusirinks toje tautos šventovėje, nes lietuvių tautai uždėti sunkūs nelaisvės pančiai ir pats Nežinomojo Kareivio kapas su visa šventove išniekintas.

Kūną galima sunaikinti, išniekinti, bet pirmųjų Nepriklausomybės kovotojų dvasios niekas nesunaikins. Kol bus gyva lietuvių tauta, tol bus prisimenami žuvusieji už Lietuvos laisvę. Visų mūsų invalidų mintys ne tik šiandien, bet ir kiekvieną dieną nuolat skrieja ten, kur palaidotas Nežinomasis Kareivis, visų žuvusiųjų dėl laisvės simbolis, ten kur ilsisi žuvusieji kovos draugai.

Mes jų niekad nepamiršime, kol mūsų širdyje bus gyvybės liepsnelė, nepamirš jų ir visa Laisvoji Lietuva per amžius. Mes lenkiame galvas žuvusiems savo kovos draugams ir jiems pasižadame būti ištikimais iki savo amžiaus galo. **Garbė Jums, kovos draugai, kurie žuvote, kad mes laisvi gyventume!**

Deja, gražiosios laisvos Lietuvos dienos buvo trumpos. Žiaurus kaimynas įsibrovė į mūsų brangų ir laisvę mylintį kraštą, pavergė jo ramius gyventojus ir pamynė po kojų laisvo žmogaus teises. Čia ir vėl pirmoje eilėje teko nukentėti tiems, kurie prieš dvidešimt metų buvo gynę savo tėvynę nuo tų pačių užpuolikų. Jau pirmomis bolševikų invazijos dienomis buvo nužudyta invalidų dalis, kita dalis sukišta į kalėjimus ir vėliau ištremti į Sibirą. Iš 151 mūsų d-jos nario tik 23 pasiekė laisvąjį pasaulį. Tačiau ir laisvėn patekusių eilės retėja: jų dalis suklupo sunkiame tremties gyvenimo kelyje. Tebūnie jiems lengva svetimoji žemelė!

Tremties kelias labai sunkus visiems. Ypačiai nelengvas jis invalidams, netekusiems sveikatos. Be paramos iš šalies daugeliui visai nebūtų buvę įmanoma išlikti. Čia vėl mūsų dėkingumo jausmai krypsta į sveikuosius mūsų šeimos narius, gimines, bičiulius ir ypačiai lietuviškąją visuomenę, kuri savo nuoširdumu, užuojauta ir parama lengvina sunkią invalidų buitį. Tad gili padėka visiems geraširdžiams tautiečiams.

Gen. Nagius ir LLKI D-jos pirmininkas Br. Tvarkūnas

NEPRIKLAUSOMYBĖS KOVŲ AUKOS

BR. DIRMĖNAS

Lietuvos Nepriklausomybės kovų aukos buvo gana didelės. 1923 m. pasibaigus kovoms su bolševikais, lenkais ir bermontininkais, pasigesta 2527 vyrų. **Kautynėse žuvo 40 karininkų, 1299 kareiviai ir 67 šauliai; dingo be žinios 16 karininkų ir 813 kareivių. Sužeista 2677 vyrai: 93 karininkai, 2438 kareiviai ir 143 šauliai.** Po Nepriklausomybės kovų į gyvenimą išėjo su ramsčiais, lazdomis ir medinėmis kojomis **155 invalidai.**

Pirmasis savanoris invalidas A. Sereika buvo sužeistas kautynėse su bolševikais prie Šėtos.

Dim. karininkas mokytojas J. Mikoliūnas, miręs 1934 m. liepos mėn. 13 d. Kaune, savo atsiminimuose apie tas kautynes taip parašė: "Vasario mėn. 11 d. rinktinė, sudaryta iš Panevėžio būrio 60 žmonių su trimis karininkais, Kėdainių būrio apie 20 žmonių, vokiečių pėstininkų apie 20 žmonių su trimis kulkosvaidžiais ir dviem vokiečių patrankom apie 11 val. išžygiavom Šėtos link . . . Kautynės buvo smarkios. Kairiajam būriui buvo nepalanki pozicija: plikas laukas ir kalnas, be to, dar vėjas su sniegu į akis pūtė; reikėjo apie pusantro kilometro šliaužte šliaužti į Šėtą. Taip pat ir dešiniajam būriui, pastojusiam priešui kelią, buvo nelengva. Priešas parodė daug atkaklumo. Šiame būryje buvo sunkiai sužeistas savanoris **Antanas Sereika.** Vėliau jam buvo amputuota koja. Jis yra mūsų pirmasis karo invalidas".

Kad ir nemalonu prisiminti, bet nutilus kovoms invalidų padėtis kasdien sunkėjo. Daugeliui teko dar ilgokai išgulėti ligoninėse. Išėjus iš jos, nustoję sveikatos invalidai atsidūrė sunkiame varge. Valdžios įstatymo, tvarkančio invalidų reikalus, nebuvo. Atsirado invalidų (Jonas Karutis, Jurgis Kiaunė, pulk. Kukinas), kurie ryžosi kovos draugams padėti. Gavus iš Krašto Apsaugos ministerio leidimą, tie trys iniciatoriai **1924 m. balandžio mėn. 23 d.** Kaune, Steigiamojo Seimo rūmuose, sušaukė pirmąjį invalidų suvažiavimą. Iš pakviestųjų 155-kių invalidų atvyko 85 invalidai.

Susirinko žmonės be kojų, rankų, akių, kiti žaizdų iškreipti.

"Tai buvo savotiškas suvažiavimas. Seimo salėje susirinko žmonės be kojų, rankų, akių, kiti žaizdų iškreipti. Vieni pajėgė patys ateiti, kiti atvežti vežimėliuose ar draugų," —yra pareiškęs Bronius Tvarkūnas, Lietuvos Laisvės Kovų Invalidų Sgos pirmininkas.

Svarbiausias klausimas, kuris rūpėjo invalidams, buvo pensijų klausimas. Už kiek laiko išleistas įstatymas, pagal kurį nustoję 70% darbingumo gaudavo 14 litų per mėnesį. 1926 m. rudenį išleistas jau žymiai geresnis pensijų įstatymas. Gavus iš valdžios paskolą, Palangoje imta statyti sanatorija. Iš valdžios gautas invalidų reikalams Žiežmarių dvaras. Protezomis invalidus aprūpindavo pati valdžia.

Deja, 1940 m. įvykiai visa sugriovė: dvaras ir sanatorija komunistų nusavinta, pensijų mokėjimas sustabdytas, daug invalidų jau pirmosios okupacijos metu žuvo, pasilikusių likimas tragiškas.

Lietuvos Laisvės kovų invalidų tremtyje teliko 21 (mirė 4); iš jų JAV 16, Vokietijoje 3, Australijoje 1 ir N. Zelandijoje 1.

Tremtyje 1946 m. liepos mėn. Wiesbadene (Vokietijoje) atgaivinta Lietuvos Laisvės Kovų Invalidų D-ja; dėl laiko aplinkybių d-jai nebuvo galima turėti savo senąjį vardą, todel ji pavadinta Lietuvių Tremtinių Karo Invalidų Sąjunga. Vokietijoje, kaip ir visi kiti, invalidai buvo UNRROS ir IRO globoje stovyklose. Kasselio stovyklos komitetas invalidams buvo leidęs turėti paštą, iš kurio gautos pajamos ėjo invalidų šalpos reikalams.

JAV dalis invalidų, kad ir be sveikatos, dirba. Dėl nesveikatingumo ar fizinių trūkumų tegali gauti pigiai apmokamą darbą. Kita dalis yra labai sunkiose sąlygose, nes nepajėgia dirbti. Jie yra reikalingi nuolatinės paramos ir globos. Labai daug išlaidų sudaro protezų remontavimas; naujų įsigijimas labai brangus. Dar kiti reikalingi nuolatinės gydytojų priežiūros. Visi jie jau nejauni ir jų jėgos silpnėja.

KARYS

THE WARIOR

magazine for the veterans of Lithuanian descent and for Lithuanians in the wide woird. Published monthly by "KARYS", 680 Bushwick Avenue, Brooklyn 21, N. Y. Subscription $5.00 per year. Single copy 50 cents. Entered as second-class matter at the Post Office Brooklyn, N. Y. OFFICE OF PUBLICATION: 680 Bushwick Avenue, Brooklyn 21, N. Y.

*

Redaktorius Zigmas Raulinaitis,
Administratorius Leonas Bileris

*

REDAKCINĖ KOMISIJA:
Stasys Butkus,
Kazys Kepalas,
Juozas Valakas.

*

REDAKCINĖ KOLEGIJA:
plk. ltn. K. Ališauskas
dr. K. Jurgėla,
plk. inž. dr. Vėbra.

Leidžia Kario leidykla

*

Prenumerata JAV ir užsienyje: metams — $5.00, pusm. — $3.00, atsk. nr. — 50c. Skelbimai pagal susitarimą.

Adresas: KARYS, 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y.

Visuomenės parama: nuo 1950 m. iš visuomenės surinktų pinigų $3,625 išleista invalidams paremti, įsigyti protezoms ir daktarams. Dabartinę LLKI D-jos valdybą sudaro: pirm. Br. Tvarkūnas, vicepirm. J. Kiaunė, sekretorius — A. Eigelis.

Vergijos kruvinai nakčiai išblyškus prisikelš Lietuva.

Ats. mjr. P. Ruseckas teisingai kartą yra parašęs, kad savanorių dvasią Nepriklausomybės karams paruošė visa mūsų prieškarinė veikla, o ypač ilgametė kova del spaudos atgavimo bei kitų mūsų teisių ir visos tautos dvasios žadinimas, kurio jokios rusų valdžios

IŠ MIRUSIŲJŲ PRISIKĖLĘS SAVANORIS

1920 m. balandžio mėn. pradžioje mūsų 5 pėst. D. L. K. Kęstučio pulko štabas stovėjo Plungėje. Būstinė buvo netoli bažnyčios.

Vieną pavakarį štabe buvau likęs vienas. Prasidarė durys ir įėjo labai suvargusi žmogystė, jau nebepanaši į žmogų.

Prisistatė man ir pasisakė esąs kareivis **Jonas Barčius.** Grįžta iš Karo Ligoninės Kaune ir pulke nori gauti paleidimo iš kariuomenės liudijimą. Pateikė man raštus iš Karo Ligoninės, kad nebetinka karinei tarnybai. Netekęs 100 procentų darbingumo karo invalidas.

Pasiėmęs didžiulę pulko kareivių registracijos knygą susirandu Jono Barčiaus pavardę. Dieve mano! Pasišiaušė mano galvos plaukai. Šioji pavardė perbraukta raudono rašalo kryžiumi ir gale prierašas: "Sužeistas 1919 m. rugpiūčio 30 d. ties Gryva ir nuo žaizdų mirė Zarasų ligoninėje. Palaidotas Zarasų kapinėse . . ."

Vadinas, turiu reikalą su mirusiu. Gal vaiduoklis, o gal koks kitas asmuo, prisimetęs J. Barčiaus vardu. Tose Dauguvos kautynėse ir aš dalyvavau, buvau kulkosvaidininkas, o J. Barčius mokomosios kuopos kareivis.

Pagaliau išsiaiškiname ir jį atgaivinu pulko knygose ir kituose raštuose. Jo mirties istorija buvo šitokia.

Kautynėse prie Dauguvos buvo sunkiai sužeistas į galvą, net smegenys išėję lauk. Lietuviai pasitraukė ir jis liko priešo pusėje. Protarpiais atgaudavo sąmonę. Girdėjo, kai bolševikai šalia jo praėjo. Matyt, galvojo, kad jis jau miręs, ir nieko jam nebedarė. Paskui lietuviai atmušė bolševikus, surado jį be sąmonės gulintį ir nuvežė į Zarasus. Ligoninėje net keletą dienų pragulėjo be sąmonės. Visi spėjo, kad jis mirs.

Ir štai vienas mūsų kareivių, buvęs stipresnis, mirė. Ligoninėje kažkaip jį palaikė Jonu Barčiumi, apie tai pranešė pulkui, ir jį suklaidino: išbraukė Barčių iš gyvųjų tarpo.

Ligoninėje būdamas, J. Barčius laiškų namiškiams negalėjo parašyti, nes buvo paraližuota visa dešinioji kūno pusė, taigi ir dešinioji ranka. Kitų paprašyti, kad parašytų, nesiryžo, taigi ir namiškiai visus 7 mėnesius nežinojo, kad jis gyvas. Kai grįžo namo, irgi palaikė vaiduokliu.

Toliau J. Barčių gerai pažinojau Kaune, kai jis tarnavo prie Karo Muziejaus. Nors buvo šimtaprocentinis invalidas, bet geros nuotaikos, visad linksmas ir mėgstąs juoką.

Pirmasis karo invalidas Antanas Sereika

Karo invalidai kęstutėnai: Jurgis Starkus ir Jonas Barčius

Kasmet būdavo išleidžiama neperijodinis karo invalidų žurnalas "Lietuvos Karo Invalidas". Daugiausia šio žurnalo nemažų numerių yra suredagavęs J. Barčius.

Bolševikai, okupavę 1940 m. Lietuvą, panaikino pensijas ir karo invalidams. J. Barčius buvo pritrenktas ir dvasiškai, ir medžiagiškai. Skaudžiai pergyveno Lietuvos tragediją ir todėl jo silpna sveikata dar labiau palūžo. Užsidarė savo kambarėlyje ir joje, žmonių nematomas, pradėjo badauti.

Elgetauti nesiryžo, nes nenorėjo, kad bolševikams parsidavusieji juoktųsi iš elgetaujančio Lietuvos laisvės gynėjo. Geriau sutiko badu numirti, negu sudaryti progą bolševikuojantiems pasijuokti.

Jo draugai keletą kartų buvo jį sušelpę, bet tai buvo maža. Viena moterėlė taip pat kartas nuo karto atnešdavo jam valgio, bet irgi buvo permaža normaliam gyvybės palaikymui.

Kada 1941 m. balandžio mėn. vieną dieną įėio į kambarį pasižiūrėti jo, jau rado jį mirusį. Buvo sustingęs. Matyt, nebe tą pat dieną buvo miręs. Ir mirė Jonas Barčius išdidus ir niekam nesilenkdamas ir nesiskųsdamas. Taip mirė Lietuvos karžygys! Jis buvo savanoris kūrėjas ir Vyčio kryžiaus kavalierius. Žemaitis, kilęs iš Tauragės apskr.

St. Butkus

---

priemonės nuslopinti neįstengė. Šios labai sunkios sąlygos išauklėjo ir eilinius kuriamosios valstybės valdininkus bei kitus veikėjus, be kurių valstybė taip pat nebūtų susikūrusi.

Tad nesunku suvokti, ką reiškia šiandieninė laisvajame pasaulyje lietuviškoji veikla, ir kokį didelį vaidmenį vaidina organizacijos, išaugusios iš Lietuvos Nepriklausomybės kovų. Ir Lietuvos Laisvės Kovų Invalidų Draugija, su jau retėjančiais nariais, yra mūsų tautos ir valstybės ir jos kariuomenės pasididžiavimas ir garbė. Ir visuomenės jų neužmiršimas parodo, jog mes turime savo tarpe nuoširdžių tėvynės mylėtojų, kuriuos jaudina mūsų tautos laisvės kovų veteranų žygiai ir darbai atlikti anuo metu, kai lietuvis kėlėsi iš vergijos, užtrukusios pusantro šimto metų. Ir dabar, naujos ir sunkesnės vergijos kruvinai nakčiai išblyškus, prisikels Lietuva iš pelenų, kraujo ir ašarų, jei savanorių žygiai, kovos ir darbai ir laisvės karų invalidų krauju apšlakštytos vėliavos bus mums drąsos ir vilties žiburiai.

DAR APIE ŠTABĄ

PLANAVIMAS

"Išaiškinus visus generalinio štabo nepaprastumus", matome, kad svarbiausioji jo intencija yra planavimas (A. Brown, The Armor of Organization). Žinoma, planavimas yra natūrali vado pareiga. Tačiau modernaus karo sudėtingumas yra toks didelis, kad vadas turi duoti tik pagrindinius plano bruožus. Visos smulkmenos, reikalingos plano kariniam veiksmingumui, tenka atlikti jo padėjėjams. Kai vadui reikalingas planavimas, kurio jis pats negali vykdyti, planavimą jis paveda kitam. Iš čia ir kilo pirminis generalinio štabo reikalingumas, nors generalinio štabo pavadinimas ir gen. štabo viršininko titulas — nėra vykę šios agentūros tikslui išreikšti.

Planuotojo artumas ir nuolatinis ryšis su vadu sukūrė tą nenormalią padėtį, kurią generalinis štabas dabar turi. "Jau anksčiau buvo sakyta, kad planavimas yra tikroji veikimo pasekmė ir kad planavimas natūraliai egzistuoja atskirai tik ten, kur jis rišamas su keletos kartu veikiančių žmonių darbu. Planuotojui tai sunkiai suprantama Generalinio štabo tikroji nuodėmė yra aprėpti visą planavimo darbą, nežiūrint ar tas darbas iš prigimties yra atskiras ar šakotas. Todėl gen. štabas linksta veikiantį žmogų paversti automatu, t. y., žmogumi, kurio judesiai yra visapusiškai gen. štabo karininko valdomi. Tai nėra sveika veikiančiam žmogui ir tuo pačiu karinėm pastangom."

Klaida yra planuotojuose, kurių artumas prie vado teikia jiems tam tikrų pirmumų. Tuo pasinaudodami jie įsibrovė ir užgrobė vadovybę. Bet vadovybės užgrobimas nėra toks žalingas, kaip užgrobimas tų pareigų, kurios pagal organizacijos esmę privalo būti paskirtos kitiems.

Karo eigos planavimas—specializuotas menas. Generalinio štabo karininkas yra tas specialistas: juo jis daugiau patyręs, tuo geriau. Todėl nesveika, dabar įsigaliojusi, praktika — generalinio štabo karininkus iš eilės siųsti tarnybon į dalis. "Pareigų keitimo idėja yra specializacijos priešingybė".

ŠTABO KONTROLĖ

Planuotojai, matydami vykdant jų planus, gali būti nepatenkinti, girdi, vykdytojas nevisai taip vykdo, kaip jie norėtų. Gali būti, kad vadas nėra patenkintas vykdytojų pastangomis ir galvoja, kad tie, kurie parengė planus, žinos kaip juos geriau įvykdyti. Vienu ar kitu atveju, planuotojai turi teisę prižiūrėti planų vykdymą. Taip atsirado štabo kontrolė. O tai žingsnis atgal, nes tuo sulaužoma pareigų paskirstymo taisyklė, būtina gerai organizacijai. Tuo būdu vykdomo atsakomybė buvo suskaldyta, o priežiūra (taigi pats vadovavimas) suskilo į dvi dali, nepasilikdama vienalytė, kokia ji turėtų būti. Du pagrindiniai organizacijos principai tapo pažeisti.

Planuotojas pasidarė prižiūrėtojas to žmogaus veiksmų, kurio darbą jis suplanavo. Kad išplėstų kontrolę iki žemesniųjų vadų, kilo paprotys skirti generalinio štabo karininkus į taktinės vadovybės vietas. Sakoma, kad tai pradėjo Scharnhorstas, norėdamas leisti vadui pareikšti per juos savo valią. Taip per štabo kontrolę gen. štabo karininkai taktiniuose daliniuose įgavo priežiūros teisę, kad vado įsakymai būtų vykdomi ir tuo pačiu teisę nurodyti, kaip tie įsakymai būtų vykdomi, o tai reiškia teisę kontroliuoti. "Kontrolė yra rezultatų tyrimas. Kontroliuoti reiškia užtikrinti, kad visos operacijos visada būtų vykdomos pagal priimtą planą, pagal duotus įsakymus ir sutiktų su nubrėžtais principais." ... "(Štabo kontrolė) yra neracionali. Ji suteikia planuotojui galios, aukojant organizacinius principus, o vykdytoją paverčia automatu. Tai suskaldytos atsakomybės ir vadovybės sistema. Kraštutiniu atveju ji prieina iki visiško karo lauko vado jam priklausančiųjų vadų pakeitimo vien planuotojų ir jo planavimo agentais. O tai negali būti naudinga. Tai tik patarnauja sukurti titulinės vadovybės (senesnio amžiaus, pasirengusių išeiti atsargon karininkų ir tikrosios vadovybės, jaunųjų karininkų, neturinčių jokios atsakomybės) tradiciją".

Karo invalidas Petras Druseikis

Karo invalidas Jonas Byla

Karo invalidas Pranas Butkus

Planavimas, kaip toks, neturi nieko bendra su priežiūra. Planavimas — administracijos funkcija arba funkcijos fazė ir, be to, tai yra nurodymas, duodamas per organizaciją, ką vykdytojas turi daryti Priežiūros pareiga gali būti pavedama kitiems. Priežiūra, kuri yra reikalavimas iš vykdytojų daryti tai, ką jie privalo, yra tik vienos vadovybės funkcija ir negali būti pavedama. Vadas, atsisakęs priežiūros teisės, nustoja buvęs vadas. Todėl kyla klausimas, kodėl gi planuotojas turi gauti kontrolės, t. y., priežiūros teisę?

Štabo kontrolė pažeidžia vadovybės vienumą. Priėmę štabo kontrolės doktriną, matome vadovybę įkūnyta ne viename vade, net ne viename vade su vienu ar dviem pavaduotojais. Čia juk vadovybė pavedama dideliam be pavidalo sutvėrimui, kurį Fulleris vadina aštuonkoju — oktopu. ("Generalinis štabas virsta viską kontroliuojančia biurokratija, popieriniu aštuonkoju, trykštančiu rašalu ir įsiskverbiančiu savo čiuptuvais į visus kampus... Jis kuria darbą, nurodo įstaigas ir labiausiai gimdo užnugario dvasią").

Generalinio štabo teorija remiasi prielaida, kad vadas nepajėgia atlikti vadovavimo darbo, taigi kas nors tai turi atlikti už vadą. Bet jei vadas nepajėgia vadovauti, vadinasi, reikia naujo vado, bet ne štabo.

Štabo kontrolė išsklaido atsakomybę. Jei štabo karininkui patikima duoti nurodymus žemesniam vadui, vykdančiam savo pareigas, ir jei tas vadas nepajėgia jų atlikti be pagalbos, kyla klausimas kodėl štabo karininką iš viso nepaskirti vadu?

Tai turint galvoje, galima pasakyti, kad štabo kontrolė yra organizacijos irimas.

KĄ ŠTABAS VYKDO.

"Štabo vykdymas pasireiškia maždaug šiuo būdu:

Vadas įsako A įvykdyti tam tikrą funkciją, bet A jos neįvykdo. Reikalo verčiamas vadas turi griebtis vieno iš dviejų sveikų būdų: gali geriau paruošti A arba jį pakeisti. Tačiau vietoj to vadas liepia B padėti A arba daryti sprendimus už A. Tai yra štabo kontrolė, kaip anksčiau buvo nurodyta." (Ten pat). Aiškiau kalbant, B ima vykdyti A vietoje. O tai juk k a r i n ė s o r g a n i z a c i j o s visiškas irimas: š t a b o k o n t r o l ė virsta štabo vykdymu. Tuo sustabdoma organizacijoje progresyvi specializacija ir nukreipiama į nepaskirstytų pareigų jovalą. Tuo pačiu štabas ne tik aprėpia vadovybę, bet ir visas tas agentūras, per kurias karinis tikslas turėjo būti vykdomas. Nuo specializacijos, kuri yra besivystančios, geros organizacijos charakteristika, atsisukama ir einama funkcijų nepaskirstymo linkme, o tai reiškia organizacijos nykimą.

Jei A yra netikęs vykdytojas, reikia jį pakeisti, bet ne skirti jam pagelbininką. Skirti patyrusį žmogų padėti netinkamam yra niekai. A turi būti pakeistas B, kuris turėtų nebūti kaip vado štabo karininkas, bet specialiai A vietai užimti paskirtas.

Planuojant reikia turėti daug žinių. Generalinis štabas yra didžiausias karinių žinių panaudotojas. Nežiūrint, kad žinių rinkimas, t. y., žvalgyba, nėra nei vadovavimas nei planavimas, šiandien karinėje organizacijoje ji yra viena iš svarbiausių gen. štabo veiklos sričių. Nėra jokio organizacinio pateisinimo kodėl žvalgybos darbas turėtų būti generalinio štabo vykdomas.

Pirmojo Pasaulinio Karo metu generaliniui štabui reikėjo tvarkyti užpirkimus, sandėlius ir judėjimą. Štabas pasidarė visko vykdytojas. Ogi, "štabo vykdymas yra visiškas karinės organizacijos irimas. Funkcionalinio veikimo suliejimas į daugialytę vadovybę išstumia specializaciją, kuri yra organizacijos esmė. Jei tas suliejimas kada nors taptų visiškas, galima tikėtis, kad funkcionalinė organizacija vėl iškiltų iš griuvėsių ir tolimesnėje eigoje štabas išnyktų."

Z. R.

Lietuvos kariai Kauno gatvėse

KARO INVALIDAI, MIRĘ TREMTYJE

1. **Pranas Butkus,** savanoris—kūrėjas, Vyčio kryžiaus kavalierius, miręs 1951 m. Anglijoje.

2. **Juozas Petraitis,** savanoris—kūrėjas, Vyčio kryžiaus kavalierius, miręs 1952 m. rugsėjo 6 d. Chicagoje, JAV.

3. **Jonas Juodelis,** Lietuvos Nepriklausomybės kovų dalyvis, miręs 1953 m. balandžio mėn. Chicagoje, JAV.

4. **Bronius Gedminas,** savanoris—kūrėjas, miręs 1954 m. vasario 14 d. Chicagoje, JAV.

ŽUVUSIŲ KARIŲ PARADAS

(šiais laikais)

JUOZAS MIKŠTAS

★ ★

Parade dalyvauja: Visi Lietuvos Nepriklausomybės Karuose žuvę kariai, anose kovose dalyvavę lėktuvai ir bolševikų nutildytas Laisvės Varpas.

Paradą priima: Nepriklausomybės kovų vietos ir laukai. Gali ir lietuvės motinos atsikelti iš grabų ir atpažinti savo sūnus...

Žengia mūsų kareivėliai,
Maršui prisikėlę.
Kas numes kada jiems vėlei
Panemunės gėlę?...

Kas parems sermėgių talką?
Purvą taško klumpės.
Prie jaunuolio vyžas velka
Ir tėvuks sukumpęs.

Paraduoja kareivėliai
Per dirvas, per pelkes.
Šaukia, vėliavas iškėlę:
—Bočių žeme, kelkis!...

—Pragaro kančioj Tėvynė!...
Ant Alytaus tilto
Juozapavičiaus krūtinėj
Vėl perskaudžiai šilta...

Povilas Lukšys vėl krenta
Prie Taučiūnų sodžiaus.
"Už žemelę mūsų šventą!" —
Virpa Lukšio žodžiai.

Pro Radviliškio malūną
Kuopos kelia kojų...
Motina, pažinus sūnų,
Skarele jam moja.

Plakas vėliavos trispalvės
Mieste Gedimino.
Ir nuaidi džiaugsmo salvės —
Taika su kaimynu...

Bet patrankos prie Širvintų
Riaugčioja perkūnais.
Laisvės rytas dar nešvinta,
Kulkos varsto kūnus.

Dar dangus neprasiblaivė —
Lietuva pavojuj!
Prie Nežinomo Kareivio
Daliniai sustoja — — —

—Kur gimei? Kokie troškimai
Tavo širdį kėlė?
Bet seniai jau ji nurimo,
Mielas Kareivėli.

—Ar kulka Tave nuskynė?
Ar mina klastinga? —
Mes nežinom... Tik Tėvynė,
Tau didžiai dėkinga,

Čia iškasus duobę gilią,
Duobę kaulams Tavo,
Kapą amžiną supylė,
Ir Tavim didžiavos.

O dabar Tau galvas lenkia
Mūsų tik šešėliai,
Iš grabų Tave aplankę,
Mielas Kareivėli.

—Ginklu gerbk!... Lėktuvai
Gaudžia girios, gojai, [ūžia,
Aidi Laisvės Varpo dūžiai:
—Lietuva pavojuj!...

—Vėl ją skaudžiai mindo batai
Kruvinų šėtonų,
Vėl visur kasdien tematom
Vėliavą raudoną.

—Dreba žemė, temsta saulė,
Viešpatie Aukščiausias,
Jeigu jie sutryps pasaulį,
Kur Tu prisiglausi? — — —

Žengia mūsų kareivėliai — — —
Ak, tai jų tik vėlės.
Vai, kada papuoš juos vėlei
Panemunės gėlės?...

★

A. A. PLK. JURGIS BOBELIS

Š. m. kovo 28 d. šv. Juozapo ligoninėje, Elgin, Ill., mirė vienas pirmųjų Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių, pulkininkas Jurgis Bobelis.

Velionis gimęs 1895. 4. 23. Suv. Kalvarijoje. Pradžios mokslą baigęs Marijampolėje, 1915 m. Petrapilyje baigė gimnaziją ir 1917 m. Peterhofe rusų karo mokyklą.

1918 m. grįžęs į Lietuvą, tų pat metų pabaigoje stojo savanoriu į Lietuvos kariuomenę. Kaune tęsiant Lietuvos kariuomenės organizavimą, karininkas Bobelis 1919 m. vadovavo Kauno karo komendatūros mokomajai kuopai.

Minimajai kuopai 1919 m. teko atlikti daug svarbių žygių kovoje su Lietuvos vidaus priešais Kaune ir jo apylinkėse. Vienas svarbiausių žygių —lenkų slaptos karinės organizacijos POW archyvo suradimas ir pačios organizacijos išaiškinimas. Kuopos žygiams vadovaudavo karininkas Jurgis Bobelis. Velioniui su savo kuopa teko likviduoti ir Veliuonoje susidariusį vokiečių komitetą, kuris, pašalinęs lietuvių miliciją ir valdžios pareigūnus, rengėsi vokiškai tvarkytis, ginkluotų vokiečių kareivių palaikomas.

Vėliau karininkui J. Bobeliui Lietuvos kariuomenėje teko eiti įvairias pareigas: 1921—1925 m. Kariuomenės Štabo Rikiuotės Skyriaus viršininkas; 1925—1926 m. Kar. Št. Administracijos Sk. viršininkas; 1926—1927 m. 8 pėst. Kauno Kun. Vaidoto pulko vadas ir 1937—1940

m. Kauno miesto komendantas. 1941 m. vokiečių-sovietų karui prasidėjus ir Lietuvai sukilus, velionis vėl buvo Kauno karo komendantas, kol vokiečių naciai užgniaužė Lietuvos vyriausybės veikimą. 1933—1936 m. buvo Krašto Apsaugos Ministerijos įstatymų redakcinės komisijos pirmininkas. Be to, kurį laiką lektoriavo Karo Mokykloje, Aukšt. Karininkų Kursuose, Aukšt. Policijos Mokykloje ir mokytojavo vienoje Kauno gimnazijų suaugusiems.

Pirmosios bolševikų okupacijos metu buvo suimtas ir kurį laiką kalintas.

Tremtyje, Vokietijoje, 1945 m. buvo Fronteno Lietuvių Komiteto pirmininku ir 1947—1948 m. Ludwigsburge JAV karo apygardos štabo vertimų skyriaus viršininkas.

Į Ameriką atvyko 1948. 11. 19. Ir čia velionis buvo veiklus lietuviškame darbe. Nuo 1949 m. Čikagoje buvo Lietuvos Kariuomenės Kūrėjų Savanorių pirmininkas, nuo 1953 m. JAV Liet. Bendruomenės Marquet Park apylinkės Čikagoje pirmininkas; priklausė Lietuvių Teisininkų Draugijai, Lietuvių Karių S-gai "Ramovė" ir Antibolševikiniam Tautų Blokui (lietuvių delegacijos narys).

Plk. J. Bobelis be aukščiau paminėto mokslo tarnaudamas kariuomenėje siekė ir aukštesnių mokslų. Vytauto Did. universitete Kaune baigė teisių mokslus, įgydamas diplomuoto teisininko vardą, ir išklausė pilną Ekonomijos kursą. 1925 m. baigė Aukšt. Karininkų kursus ir jau karo metu išlaikė teisėjo egzaminus. Į Ameriką atvykęs, 1950 m. baigė The Graduate Study Course in Cost Accounting Čikagoj Aplamai, velionis buvo didelės energijos ir darbštumo vyras.

Už pasižymėjimus, be kitų garbės ženklų, velionis buvo apdovanotas dviem Vyčio kryžiais.

Paskutiniu metu velionis ilgai ir sunkiai sirgo. Jau nebebuvo lemta jam iš ligos pakilti, ir kupiną ryžtą dirbti Lietuvos laisvės atgavimui—be laiko pakirto mirtis.

S. Š.

Jurgis Kiaunė, pirmasis sužeistas dėl Lietuvos laisvės, (pirmas kairėje) su savo bičiuliais

Karo invalidas Petras Pleškevičius

KAREIVIS TVASKUS SUSISPROGDINO

AUG. ASTRAUSKAS
Buvęs karo koresp. Rytų fronte

Buvo tamsi ir lietinga pavasario naktis kažkur Rytuose. Tik taip tada galėjau paminėti vietovę, kur stovėjo vienas mūsų batalijonų, kovojančių Rytų fronte prieš bolševikus. Bet po dešimties metų, kada karo paslaptys pasidarė viešu dalyku, manęs nebevaržo kariniai įstatymai ir esu laisvas pasakyti, kad "kažkur" buvo prie Ilmenio ežero, Šiaurės Rytų fronte. Šiauriniame ežero krante buvo išsidėstęs mūsų batalionas saugoti ežero krantą nuo bolševikų įsiveržimų, kurie laikėsi antroje ežero pusėje.

Ilmenis platus ežeras. Jo antrojo kranto plika akimi nepamatysi. Jo krantai smėlėti ir prie krašto, vandenyje, auga tankios nendrės, todėl kartais yra klastingas, nes pro nendrių uždangą dažnai išnyra raudonarmiečiai. Tačiau kiekvieną kartą jų pastangos slaptai užpulti palūždavo prieš lietuvių karių budrumą. Užpuolimai būdavo dažni.

Už kelių metrų nuo ežero krantas nusėtas paprastais mediniais bunkeriais, kurie atstoja sargybų būstines, o dar toliau didelis Samokražo kolchozas. Tikras kolchozas. Jo trobos mažutės, mažais langais ir šiaudiniais stogais. Jo viduryje stovi didelė medinė su nugriautu bokštu cerkvė, kurią bolševikai buvo pavertę žuvies rūkykla.

Kiek toliau nuo kaimo didelė, mūrinė mokykla, stachanovietiškai statyta pagal sovietinį planą, todėl jau bepradedanti griūti.

LIETUVIO IR AUSTRO DRAUGYSTĖ

Tamsu. Stiprus vakarų vėjas taškosi stambiais lietaus lašais. Jo sukeltos ežero bangos skalauja smėlėtus krantus.

—Šalta,—pasako eilinis Weisell.

—Taip, — atsako jaunas ir žvalus lietuvis eilinis Tvaskus —Mano tėvas visuomet sakydavo: jei lyja, tai ir šalta.

Labai dažnai tekdavo eiliniui Tvaskui būti sargyboje kartu su eiliniu Weisell. Šiame lietuvių batalijone buvo keletas vokiečių. Juodu geri draugai. Gal dėl to, kad Weisellis yra patriotas austras ir nelabai tiki į Reicho pergalę. O gal, kad eilinio Tvaskaus vardu dažnai ateina iš Lietuvos siuntiniai, dideli ir riebūs, ir ta proga austro kišeninis peilis turi progos panirti į lietuviškus lašinius.

—Aš negaliu suprasti, — kalba austras, — kaip jūs patekote į frontą. Jūs, lietuviai.

—Lygiai tuo pačiu keliu, kaip ir jūs austrai, — atsako eilinis Tvaskus. Vieną kartą paėmė, ir baigta.

Eilinis Tvaskus sustoja prie ežero. Jis kelias sekundes klauso.

—Ir tu manai, kad jie tokią nakti gali mėginti, — nustemba austras.

—Ir kodėl ne. Juk pats žinai —viršininkai įsako, ir baigta.

Tvaskus iššauna rakietą. Balta šviesa kelias sekundes kabo virš ežero. Bet nieko įtartino.

— Man kojos šąla, — nusiskundžia austras. — Aš eisiu į bunkerį pakeisti šlapius autus.

—Eik, — numykė Tvaskus,— bet žinok, kad mums dar liko visą valandą patruliuoti.

—Aš greitai grįšiu, — ir austras nueina bunkerio link.

Eilinis Tvaskus žino savo draugo greitį. Apsiauti vieną kojį jam reikia pusės valandos, o jis kolkas dar jas turi abi. — Aišku, likusį laiką jam teks praleisti vienam.

SLENKA SLAPTOS ŠMĖKLOS

—Kad tik greičiau pasibaigtų toji velniava, — nusikeikė Tvaskus.

Ir vėl iššauna rakietą, bet ir vėl nieko įtartino. Tvaskus slankioja ežero pakrantėje, dažnai žvilgtelėdamas į kišeninį laikrodį, kurio rodyklės slenka labai lėtu greičiu.

Netrukus jo ausis pasiekia neaiškus šlamėsys. Jis nusikabina nuo peties šautuvą ir atsargiai prieina prie kranto. Klausosi. Bet šnabžda tik vėjo judinamos nendrės. Nieko įtartino. Tvaskus apsisuka ir vėl iš lėto žengia pirmyn. Bet! Staiga Tvaskus pajunta, kai kietas smūgis krinta ant jo galvos. Tvaskus krinta ant žemės, jo ranka paleidžia šautuvą.

—Greičiau!—jo ausis pasiekia rusiški žodžiai. Tvaskus mato, kai du vyrai krinta ant jo. Jie surišo jo rankas, burną užkimšo dvokančiu skurliu.

Tvaskus jaučia, kai trys vyrai jį neša ežero link, paguldo į nedidelę valtį ir greitai pasistumia nuo kranto.

—Vieną kartą pavyko! — pilnas pasididžiavimo balsas.

Grupės viršininkas džiaugiasi. Daugelis, kurie mėgino lietuvį karį pagrobti, daugiau negrįžo. Jis yra tasai, kuriam pavyko ir už tai gal gaus kokį nors medalį, gal "vodkos" butelį, o gal papildomą normą dvokiančio tabako.

Eilinis Tvaskus praveria akis.

J. PALIONIS

GINKLAS KARIO RANKOJ

Braido šaltis pamišusiais žingsniais.
Linksta mėnuo glėbyje naktų.
Tiktai tu — tu, kary, nepalinksi
Nei nuo šalčio, anei nuo audrų.

Nesustings kietos rankos prie ginklo,
Kai širdis — lyg Tėvynės dangus.
Mezga vėtros Europoje tinklą —
Tu ir vėtrose būsi narsus.

Ir šis vėjo įniršęs gaudimas —
Juk tavęs nepriverčia drebėt.
Tau jis primena kulkų švilpimą
Ir pasako, kad reikia budėt.

Didžia laisve įpratom kvėpuoti.
Ir vergaut — nė nemanome mes!
Tau, kary, rankon ginklas paduotas,
Kad prabiltų už mūsų žemes.

Mezga vėtros Europoje tinklą
Ir rikiuoja patrankas sunkias.
Nepaleisi, kary, plieno ginklo —
Tau jį davė tauta į rankas.

Tau jį davė su didele meile,
Su širdim — laisvės vėjui gyva..
Žengia mūrai karių mūsų eilės: —
Amžiais laisve kvėpuos Lietuva!

Jis mato tris šešėlius. Jis žino, kas jo laukia.

—Ak, tas velnias austras! —Tvaskus mintimis nusikeikia.

Valtis iššliaužia iš nendrių ir pradeda slinkti banguojančiu ežero paviršiumi. Toliau nuo kranto gal laukia kita motorinė, ir po kelių valandų jis bus raudonųjų komisarų replėse. Bet juk jis lietuvis karys. Tvaskus pajunta kažką kietą prie diržo. Jis kelias sekundes pagalvoja ir nusišypso. Taip, tikrai! Raudonarmiečiai atėmė iš jo šautuvą, surišo jo rankas, bet jie pamiršo nukabinti nuo diržo dvi mažas granatas. O gal nepastebėjo jų. Tvaskus pradeda judinti rankas. Raiščiai pradeda atsipalaiduoti. Raudonarmiečiai, patenkinti grobiu, nebeseka Tvaskaus. Po kiek laiko Tvaskus savo rankas išlaisvina. Jis laimingas! Virpanti pirštai suranda granatos vielinę kilpą. Jis dar kartą atidaro akis. Mato tamsiais debesimis apsidengusį dangų ir tris šešėlius. Jis žino, kad daugiau nematys savųjų. Bet! Jis lietuvis karys. Tegul geriau jie didžiuojasi narsiu vyru, negu rausta dėl jo bailumo. Jis užmerkia akis. Pirštais atsargiai ištraukia saugiklį ir jaučia, kai spyruoklė nustumia dangtelį. Ir girdi tylų šniokštimą.

— Greičiau! — ragina raudonarmietis, bet veltui.

Duslus granatos sprogimas nuaidi ežero paviršiumi. Valtis nebevaldoma supasi. Pagaliau grįžta į lietuvių krantą. Ją parsitraukia Tvaskaus draugai.

TAIP MIRĖ LIETUVIS KAREIVIS

Aš matau tą patį Ilmenio krantą, tuos pačius bunkerius ir tuos pačius suklypusius kolchozo trobesius. Ant smėlėto kranto guli Tvaskus. Jo geltoni plaukai pasruvę krauju, šviesiai mėlynos akys pusiau primerktos, skruostai skausmo išraižyti. Kiek toliau nuo jo stovi žmonių minia, susidedanti iš jo kovos draugų ir kaimo gyventojų. Aš matau, kai moterys šluostosi ašaras. Taip, jis buvo svetimas ir jis jiems nedraugiškos kariuomenės uniformoje, bet jis buvo geras ir draugiškas, kaip ir visi kiti jo draugai lietuviai. Kiek toliau stovi sužeistas ir virpantis nuo šalčio raudonarmietis, kuris buvo pakankamai pajėgus papasakoti įvykį.

Ir aš matau, kai nuo kaimo ateina vokietis majoras, batalijono vadas. Jis žiaurus ir nežinąs pasigailėjimo. Jis turi tris vardus. Lietuviai jį vadina velniu, rusai čiortu, o patys vokiečiai jų įprastu Teuffel. Trys vardai ir visi sako ta patį: velnias. Jis prieina artyn. Jo kojos kietai susiglaudžia, dešinė ranka pakyla prie kepurės.

Jis ranka nubraukia nuo akių ašaras. "Jis yra garbė visiems jūsų kariams, ir garbė jūsų tautai. Ir jūsų tėvynė bus laisva, nes kiekviena tauta, kuri turi tokius karius, turi teisę būti laisva."

Nuo galvų pakyla kepurės ir daugelis ašarotų akių žiūri į žuvusį draugą.

KARINĖ ŽVALGYBA SENA, KAIP IR PATYS KARAI

JONAS KLAJŪNAS

Karinė žvalgyba tokio pat senumo, kaip kad seni karai ir kariuomenės. Kiekvienas karvedys siųsdavo žvalgus į priešo pusę ir naudodavosi jų atneštomis žiniomis. Dažnai nuo tų atneštų žinių svarbumo priklausydavo vado sprendimas: pulti pačiam ir kuria kryptimi trauktis, laukti puolimo ar kaip kitaip. Žvalgus siųsdavo Aleksandras Makedonietis, siųsdavo juos Kryžiuočių Ordinas į Lietuvą. Per šimtmečius kilo bendras žmonijos lygis, tobulėjo ginklai, keitėsi karo metodai, su tuo lygiagrečiai vystėsi, tobulėjo ir žvalgyba. Jau per pirmąjį pasaulinį karą ji užsipelnė sau prideramą įvertinimą, o kokia svarba jai buvo priduota antrame, spręskime nors ir iš to, kad pirmajame kare žvalgybos viršūnėse vadovavo pulkininkai, antrame — jau generolai ir admirolai, o šiandieną jau ne tik viršūnėse, bet ir atskiruose frontuose vadovaujantis personalas parinktas iš buv. divizijos ar net korpuso vadų. Laikui bėgant gyvenimas iškėlė reikalingumą kito padalinio — kontražvalgybos, tai yra apsaugojimo savo šalies, savo armijos arba užkariautos teritorijos nuo priešo žvalgybos ir galimo sabotažo. Pradžioje buvo itin sunku atskirti jų veikimo ribas, kur baigėsi vienos ir prasidėdavo kitos funkcijos. Ypač, kad teorija sako: nori tinkamai pastatyti kontražvalgybą — užsiimk žvalgyba. Todėl pradžioje tų šalių armijose, kurios man žinomos, kariuomenės kontražvalgybos viršininkas buvo subordinuotas žvalgybos viršininkui.

Jau pirmame pasaul. kare kontražvalg. gavo pilną savarankiškumą, o abiejų tarnybų veiksmus koordinuodavo štabų viršininkai. Rusų armijoje generolo-kvartirmeistro žinioje buvo operatyvinis, žvalgybos ir kontražvalgybos skyriai. Bet savais vardais jie buvo oficialiai pavadinti tik per pirmąjį karą; anksčiau, net dar pradžioje šio šimtmečio, karo apygardų štabuose buvo generalinio štabo pulkininkas ypatingiems reikalams su didesniu ar mažesniu skaičium pavaldinių, kurio funkcijos buvo apvilktos paslaptimi. Kai kur žvalgybos skyrius buvo užmaskuotas nekaltu statistikos skyriaus vardu. Dabar oficialūs šios srities viršininkai nesislapsto ir yra žinomi; laikomi paslaptyje tik metodai ir darbas, o kas išleidžiama viešumon, turi savo prasmę ir tikslą.

Nežinomojo Lietuvos Kareivio karstas. Jis palaidotas Karo Muziejaus sodelyje

GEN. MOLTKĖS VAIDMUO

Vokietijoje pirmą kartą generalitetas susidūrė su savo žvalgyba 1870 metais. Kuomet vyriausias vadas generolas Moltke sušaukė atskirų padalinių vadus slaptam posėdžiui galutinoms instrukcijoms ir informacijoms gauti, tie seni, ordinuoti generolai net krūptelėjo pamatę Moltkės kabinete civilį asmenį. Jų akys viens kito klausė: "O tas špokas, ką čia daro?" Moltke tai matė ir tyčia delsė su paaiškinimu, davė jiems laiko galvas palaužyti, o tik vėliau tarė: "Ponai generolai, susipažinkite su mano nematomos armijos vadu, Herr Schober. Jis kiekvienam iš jūsų padės ir su jo, gal ne tiek gausinga, bet labai mums naudinga, armija jūs susidursite tuoj peržengę sieną priešo pusėn".

Ir tikrai, tie generolai susilaukė didelės pagalbos: kur tik įžengdavo jų pulkai, tuoj priešo nepastebėtos armijos atstovai prisistatydavo vadui su pilnomis informacijomis ir apie priešą ir apie tai, kur patalpinti da-

lis ir kur maistą gauti. Žinoma, tokia organizacija negalėjo išdygti per naktį ir net per mėnesius. Prie to ruoštasi metais. Kursuose ir mokoma: sulyginkit savo darbą su daržininko profesija — pasodini medelį, o vaisiaus sulauksi po trijų, keturių metų, gi kitas medelis ir visai neprigyja. Ir vėl: toks paruošimas įmanomas kaimyninėje šalyje, o kitokiose sąlygose vartojami ir kitokie metodai. Jei su priešu galima lošti pokerį ir blefuoti, tai savo pusei žvalgybos karjeristai yra kenksmingas elementas, nes informavimas savo dalių netikromis žiniomis, be įspėjimo apie tai, gali atnešti didelės ir sunkiai bepataisomos žalos.

GRAŽIOS VOKIETAITĖS...

Vokietija caristinės Rusijos pasienyje vedė žvalgybą be didelių sunkumų. Jų rezidentais buvo nusėtas visas pasienis ir tas tinklas tęsėsi gana giliai. Vokiečių žvalgyba įkinkė į tą darbą visą pasienio policiją, muitinės valdininkus, o vietoje vadovavo Tilžės ir Eitkūnų "grenz-komisarai". Rusų valdininkai lankydavosi Vokietijos miesteliuose: Eitkūnuose, Gumbinėje, Tilžėje, o kai kas iš vyresniųjų, kurie vengdavo savo pavaldinių akių, nuvykdavo ir į Karaliaučių. Policija ne tik nedarydavo jokių kliūčių formalumais, bet ir padėdavo pigiai praleisti laiką "šantanuose" (night-club), kur draugiškos, gražios vokietaitės mielai palaikydavo kompaniją prie stalo, kviesdavo dažnai lankytis ir prižadėdavo jų laukti ir ilgėtis... Ar reikia sakyti, kad kiekvienas toks "šantanas", panelės ir visa, kas su tuo surišta, buvo politinės policijos tarnyboje. O kas buvo verta dėmesio, buvo raportuojama kontražvalgybai. Tarp tokių svečių, mėgstančių paūžti, nesunku buvo surasti ir mėgstančių pinigą. Vokiečių pareigūnai ne patys pradėdavo su tokiais kalbą, bet nurodydavo tinkamus pirmiausia stambesniems kontrabandistams. Kontrabandistus vokiečių įstaigos globodavo, bet jau su tokiais atviriau kalbėdavosi ir reikalaudavo patarnavimo.

Kontražvalgyba Rusijos karo apygardose buvo įvesta 1911 metais tik pasienyje: Kijeve ir Vilniuje. Pirmas jos viršininkas Vilniaus apygardai buvo štabo kapitonas Mich. Stepanovich Alekseev su 11 žmonių etatu. Pas jį suplaukdavo visi žandarmerijos, pasienio apsaugos pulkų ir policijos pranešimai. Vėliau pirmam kare pragarsėjęs Mesojedov. Tuo metu žandarmerijos rotmistras Virbalyje buvo Mesojedov, vėliau pirm. pas. kare pagarsėjęs. Jaunas, energingas ir augštesnės inteligencijos jis greit išvystė žymią veiklą pasieny. Greit ir gerai susiorientuodavo vokiečių veikloje, įvedė į jų tinklą savo agentūrą. Rusų muitinių ir geležinkelių valdininkams rotm. Mesojedov buvo baisus jau vien dėl savo padėties. Žandarų kiekvienas vengdavo, nes nuo jų atestacijos priklausė jų karjera ir galėjo nustoti vietos. Vokiečiai irgi pajuto jo veikimą savo pusėje, jį sekė, bet nepajėgė jam nieko padaryti, o vieną kartą įpykęs rotmistras net apkūlė įkyrėjusį jam užkulnių mindžiotoją Karaliaučiaus gatvėje.

VOKIEČIŲ IR RUSŲ SANTYKIAI

Išoriniai abiejų pusių santykiai buvo korektiški. Tiek rotmistras, tiek šefas vokiečių pusėje, grenz-komisaras Drescher, dažnai susitikdami darydavo labai malonų veidą ir draugiškai šnekučiuodavosi, nors Mesojedovas save statydavo augštai ir duodavo tai suprasti.

Tiek rotmistro, tiek grenz-komisaro žinioje buvo (kiekvieno savo pusėje) pasų kontrolė. Tai buvo lyg savo imperijos vartininkai. Bendram labui jie viens kitam įsipareigojo įspėti apie pravažiuojančius augštus asmenis: caro ar kaizerio gimines, ministrus, ambasadorius ir šiaip vertus apsaugos ar pagerbimo asmenis. Kiekvieną kartą jie drauge prisistatydavo tokiam asmeniui ir stengdavosi jam pasienio stotyse. Per tai judrus rotmistras užmezgė santykius augštose Petrapilio sferose ir jautėsi turįs stiprų užnugarį. Jis buvo žinomas ir Vokietijoje ir , kai Kaizeris Wilhelmas atvykdavo į savo vasaros rezidenciją Rominten, Gumbinės apylinkėje, į svečių sąrašą, priėmimams ir medžioklei, būdavo įtraukiamas ir rotmistras. Kurtuazijos sumetimais jis buvo apdovanotas Vokietijos ordinu, kaip grenz-komisaras Rusijoje. Pats kaizeris ir jo šeimos nariai mėgdavo pasikalbėti su mokančiu gerai tiek vokiečių, tiek prancūzų kalbas, gerai išauklėtu ir įdomiu pokalbininku.

Bet štai, 1911 metų rudenį Virbalio stotyje kasdieninis įprastas gyvenimas susilaukė netikėtumų...

Turime grįžti prie kapitono M. Aleksejevo. Rotmistras Mesojedovas jam davė pirmuosius siūlus, Aleksejevui tai buvo pirmas darbas jo naujam paskyrime. Jis įsigilino į jį, visą kitą atidėjęs į šalį. Buvo sušauktas pasitarimas ir pradėta tą siūlą vynioti. Po kelių savaičių jau buvo susekti ryšiai tarp vieno pirklio, dažnai lankančio Vokietiją, jo brolio, Kauno dantisto ir kelių tvirtovės ir artilerijos brigados štabų raštininkų; svarbesniu reikalu ateidavo likt. viršila - raštininkas. Po kelių iš įvairių štabų raštininkų vizitų pas dantistą, brolis pirklys pasiruošė vykti į Vokietiją. Sekliai paskui. Pirklys Virbalio stotyje sutiko civilį vokietį, kuriam norėjo perduoti paketą. Prie tos operacijos abu buvo suimti ir nugabenti į rotm. M. raštinę kratai. Kontražvalgybos valdininkų nusistebėjimui, puskarininkis žandaras atsistojo ir išsitempė pamatęs civilį vokietį: tai buvo pats grenz-komisaras Drescher.

IMPERATORIENĖ KELIAUJA

Reikėjo tokio sutapimo, kad tą dieną imperatorienė-našlė pravažiavo į Petrapilį ir komisaras ją palydėjo iki Virbalio. Galimas daiktas, kad tai buvo žinoma iš anksto, ir Herr Drescher skaitė saugiausiu momentu paskirti savo agentui pasimatymą Virbalyje, kur visų žandarų dėmesis bus atkreiptas į traukinį. Įsimaišymas pašalinių, jam dar nežinomų elementų, buvo didžiausia staigmena ne tik Drescheriui, bet ir žandarams. Pats rotmistras kaip tik buvo išvykęs tuo traukiniu, lydėdamas garbingą asmenį iki Kauno, o dežuruojantis net nesusivokė iš karto, kas čia darosi. Bet vienas civilių valdininkų parodė jam savo liudijimus ir "karo apygardos ypatingo skyriaus" raštas paveikė jį. Betgi "ponas grenz-komisaras", kurį jie pažino per tiek metų ir priprato sutikti pagarbiai, kaip kad jų viršininkas, lygiai buvo traktuojamas vokiečių! .Tai tau ne razinkų svaras (funt iziumo), kaip rusai sakydavo. Žandarai mėgino aiškinti "ypatingiems valdininkams", bet tie nė krust. "Ką, mes du mėnesiu dirbom, o dabar paleisime? Juo didesnė žuvis, tuo geriau! Atidarė pakietą, o ten mobilizacinių planų nuorašai ir nemažos svarbos kitokia medžiaga. Tuoj susisiekė su Vilnium ir gavo įsakymą neatidėliojant abu suimtuosius atgabenti ten. Tuo pačiu metu žandarmerijai Kaune duotas įsakymas areštuoti dantistą ir visus jo informatorius - ryšininkus Esant mažiems kontražvalgybos etatams, kapitonas Aleksejev operuodavo savo nuožiūra per žandarmeriją ar

Paminklas kareivio Povilo Lukšio žuvimo vietoje

policiją. Drescher po 12 dienų kalinimo buvo paleistas pagal telegramą iš Petrapilio. Berlynas per ambasadą intervenavo, ir rasta nepatogu jį teisinti ar laikyti toliau kalėjime, nes jis areštuotas palydint tokį augštą svetį... Kiti dešimts buvo nutęsti ilgiems metams. Tai buvo didelis sukrėtimas ramiam provincijos gyvenime ir naujos tarnybos krikštas bei pripažinimas.

Drescher'is buvo perkeltas kitur. Po karo jis pasitraukė iš tarnybos, kažkodėl nepakilęs tarnybinėmis kopėčiomis augščiau. 1922 metais jis gyveno Rytprūsiuose; jo kolegos, — Gerthe iš Poznanės, K. K. iš Torunio, ir kiti iš kitų vietų avansavo gana augštai, ir dar 1930 metais Berlyne buvo labai atsakomingose pareigose.

Mes pareiškėme savo nuomonę, kad nelaimingųjų įvykių, kurie paskubino katastrofą, buvo galima išvengti, jei kariuomenės ir tautinės vyriausybės galvos būtų buvę sostinėje tais bandomaisiais momentais, kurie sudrumstė viešąją nuotaiką. Mes negalime lengvai atpalaiduoti jų nuo tos klaidos, nors ir žinodami, kad jų siekimai buvo teisingi ir patrijotiški. Bet kitu atžvilgiu, kodėl mūsų kariuomenė misteriškai neveikė per tokį ilgą laikotarpį, šiek tiek šviesos patiekia šie kunigaikščio Čartoryskio ir Prancūzų užsienių reikalų ministro susirašinėjimo išrašai, kuriuos garbingasis generolas Lafajetas (Lafayette) skaitė Atstovų Rūmuose rugsėjo 19 dieną, ir ištraukos iš jo bei gen. Lamarko (Lamarque) pareikštų tuomet pastabų, kurios gal būt jau anksčiau buvo skaitytojo akies pastebėtos.

"Kario" leidyklos pranešimas

Su šiuo "Kario" numeriu Kario Leidyklos administravimas yra perduotas L. S. Ramovės New Yorko skyriui.

Buvę "Kario" leidėjai, parodė daug gerų norų ir įdėjo gausiai darbo atgaivindami "Kario", žurnalą. Jiems priklauso ne tik "Kario" skaiytojų, bet ir visų gerų lietuvių padėka.

"Karys" yra ypatingas laikraštis. Be dvasinio lietuvybės gaivinimo, ką daro ir visa kita lietuviška spauda, jis dar turi specialią paskirtį: duoti reikalingų žinių tiems ateities kovotojams, kurie galutinėje kovoje eis vaduoti Tėvynę, aukodami jai savo gyvybę. Laisvė perkama kovomis ir aukomis ir geru pasiruošimu. **Tokio pobūdžio yra tik vienas lietuviškas laikraštis—"Karys".**

Būtų nepateisinama, jei lietuviška visuomenė, ypač buvę kariai, jo neparemtų ir leistų jam užsidaryti. Tuo būtų pasirašytas dar vienas besąlyginis priešui pasidavimo aktas.

Be Jūsų, "Kario" skaitytojai, paramos, kurią Jūs taip nuoširdžiai rodėte praeityje, "Karys" nebūtų gyvavęs, o ateityje jis yra dar daugiau jos reikalingas. Beveik visi "Kario" skaitytojai sąžiningai ir laiku laikraščiui atsiskaito, tačiau yra dalis, kuri vėlina atsilygindama metinį mokestį. **Pav. už 1952 m. skaitytojai ir platintojai yra dar skolingi $500.00, o už 1953 m. ta skola siekia $2100.00.** Jei tos sumos būtų laiku sumokėtos, yra tikra, kad "Karys" nebūtų išgyvenęs jokių krizių, nereikėtų jam keisti leidėjus ir nereikėtų skaitytojus varginti primenant mokėjimo pareigą.

Naujieji "Kario" leidėjai, turėdami tikslą sustiprinti žurnalo silpną finansinį pagrindą, **visiems "Kario" skaitytojams išsiuntinėjo pareiškimus įnašams, reikalingiems sudaryti atsargos kapitalą.** Tikimės, kad visi pareiškimai grįš pilni, t. y. su įnašais, kurie būtų garantija l a i d u o janti nenutrūkstamą "Kario" leidimą. Tuo pačiu, visus tuos pavienius prenumeratorius ir ypač platintojus, kurie turėtų "Kariui" atsilyginti už praeitus metus, prašome nedelsiant tai padaryti.

Kario Leidėjai.

"Kario" Redakcija praneša, kad šitas numeris yra dvigubas už vasario ir kovo mėnesius. Tačiau, prisilaikant U. S. Post Office patvarkymo, jis numeruojamas iš eilės No. 2 ir antraštėje žymimas už kovo mėn. Pašto taisyklės draudžia atskirus žurnalo numerius žymėti dvigubais. Ateityje Karys išeis kiekvieną mėnesį.

Siunčiant "Kariui" pinigus, žymėti šį adresą:

L. BILERIS
K A R Y S,
680 Bushwick Ave.,
B R O K L Y N 21, N. Y.

Kaip užkirsti kelią raudonajam siaubui

J. F. Dulles

Valstybės sekretoriaus Dulles "Foreign Affairs" žurnale pareikštos mintys saugumo ir taikos klausimais:

Laisvasis pasaulis — Dulles svarsto — turi pasinaudoti savo kolektyviniu pajėgumu tam, kad komunistams pasidarytų per brangu susigundyti agresija. Reikia vietines karines jėgas sujungti su kilnojamomis smogiamosiomis pajėgomis, kad — priešui užpuolus — laisvasis pasaulis galėtų atsikirsti **savo pasirinkimo vietoje, laiku ir su atitinkamomis priemonėmis.** Galimi užpuolikai turi iš anksto žinoti, kad jie nukentėtų ir nukentės daugiau, negu laimėtų iš agresijos.

MUMS GRESIA ILGALAIKIS PAVOJUS

Girdi, iš Sovietų einanti grėsmė nereiškia vieno kurio asmens užmačių, ir ji nesibaigia su vieno kurio asmens gyvenimu. Tas pavojus yra ilgalaikis—ir nuo jo tenka saugotis taip pat ilgalaikiais planais. Čia Valstybės sekretorius pastebėjo, kad laikas ir pati žmonija yra laisvojo pasaulio pusėje.

Diktatoriai susiduria su neįmanomu uždaviniu, kai jie mėgina neribotam laikui užgniaužti žmonių laisves. "Mes galime būti tikri, kad tylus jėgų išbandymas tebevyksta sovietinėje imperijoje tarp galingų valdovų ir masės žmonių. Šioje kovoje kiekvienas pavienis asmuo esąs bejėgis. Tačiau visumoje jų siekimai sudaro stiprią jėgą."

Kremliaus pažadai žmonėms duoti daugiau maisto, daugiau vartotojų prekių ir daugiau ūkinės laisvės parodo, kad diktatoriai, nors ir neryškiai, ima praregėti, kad yra ribos jų valdžiai, slegiančiai žmonių dvasią.

APIE 10.000.000 RUSŲ PO GINKLU

Valstybės sekretorius Dulles pažymi, kad sovietinis blokas atstovauja naujam imperialistiniam kolonializmui, prarijusiam daug kraštų ir aštuonis šimtus milijonų gyventojų. Apie dešimt milijonų sovietinėj imperijoj pastoviai laikomi po ginklu, o dar kiti milijonai yra apmokytoje atsargoje.

Tačiau Sovietų grėsmė nėra vien tik karinė. Visame pasaulyje dirba tarptautinio komunizmo aparatas. Griebdamiesi įvairių ėjimų ir grasinimų — tiek karinių, tiek politinių — Sovietų valdovai stengias suskaldyti ir nusilpninti laisvąsias tautas.

Atsakymas į tokį centralizuotą, platų ir dideliais ištekliais ugdomą pavojų glūdi laisvojo pasaulio kolektyvios gynybos sistemoje. Tai yra kertinis laisvojo pasaulio valstybių saugumo akmuo. **Laisvosios valstybės negali saugumo pasiekti eidamos paskirai.**

KAIP IŠKILTŲ VISUOTINAS KARAS?

Anot Dulles, komunistų pradėtas atviras puolimas privestų prie visuotinio karo. Tačiau laisvasis pasaulis privalo rūpintis kaip išvengus tokios padėties, kur vienintelis atsakymas būtų visuotinis karas.

Pabrėždamas vietinio pobūdžio gynybos reikalą, Dulles duoda aiškiai suprasti, kad Amerika negalvoja iš Europos atitraukti savo pajėgų. Aišku, esminės reikšmės turi tai, kad Vakarų Europos valstybės sudarytų jungtinės gynybos branduolį. Joms tai padarius, Amerika vis tiek manytų **Europoje palikti žymesnį savo kariuomenės skaičių?**

Kai kurie ruožai, o tarp jų yra ir Vakarų Europa, yra tokios gynybinės reikšmės, kad juos tenka apstatyti ypatinga apsauga. Vakarų Europa gali sukurti pakankamą skydą. Tas skydas — tai Europos gynybos bendruomenė, remiama Jungtinių Valstybių ir Anglijos.

Dulles primena, kad Šiaurės Atlanto organizacija yra geriausia kolektyvinio saugumo ir bendruomeninio pajėgumo pavyzdys. Ta organizacija pagrįsta dėsniu, kad **vieno jos nario užpuolimas reiškia užpuolimą ant visų.**

Valstybės sekretorius pažymi, kad Jungtinės Tautos stengiasi kolektyvinį saugumą įgyvendinti platesniu, ne sritiniu pagrindu. Betgi ligi šiol Sovietai su savo vetavimu neleido Saugumo Tarybai sukurti ginkluotų pajėgų, numatytų Jungtinių Tautų chartoje. Vis dėlto, kai Korėjoje ištiko agresija, daugumas Jungtinių Tautų narių pasisakė už kolektyvinio principo pritaikymą.

REIKIA PADARYTI GALĄ PAVOJŲ GADYNEI

Tuo būdu laisvasis pasaulis turi praktinių priemonių įkūnyti kolektyviniam saugumui. Tačiau klausimo esmę sudaro tai, kaip užkirsti kelią agresijai. Čia, galimam agresoriui neturi likti jokios abejonės, kad jis turės daugiau žalos negu naudos.

Valstybės sekretorius Dulles toliau pareiškia, kad Jungtinės Valstybės ne tik kad nori išlikti didžių pavojų grasomame pasaulyje, bet nori ir padaryti galą pavojų gadynei. Tam tikslui reikia parodyti, kad **laisvė gamina ne tik patrankas, bet taip pat ir dvasines, intelektualines ir medžiagines vertybes,** kurių trokšta visi žmonės.

Laikant tuos dėsnius, laisvė ims viršų amžius trunkančioje kovoje prieš despotizmą, o karo grėsmė tolydžio trauksis atgal.

Pirmąją Amerikos Balso programą planuojant: Gen. st. plk. K. Grinius (dešinėje) ir kpt. P. Labanauskas

JUNGTINIŲ TAUTŲ DARBŲ APŽVALGA

S. Narkeliūnaitė

Ir pereiti metai, kaip jau kelinti iš eilės, Jungtinėse Tautose praėjo Korėjos reikalų ženkle. Jungtinės Tautos, kurių Saugumo Tarybos sprendimu aną 1950 metų vasarą pasisakyta prieš agresiją ir kolektyviai išeita jos sudrausti, pereitais metais Korėjai paskyrė didžiumą savo laiko. O svarbiausia, ir 1954-tieji pradėti tokioje pat neviltyje ir laukime, kaip buvo pradėti ir 1953-ieji.

Beveik visi metai užtruko nuo JT Generalinės Ansamblėjos nutarimo, kai buvo pasiūlyta pasikeisti sužeistaisiais ir sergančiais karo belaisviais. Po to, kaip žinia, pereita ir prie likusiųjų karo belaisvių, kurių likimo klausimas kaip tik ir buvo vienas svarbiausių ginčo objektų. Jis ir dabar tebėra pagrindinis.

Indija atliko gana svarbų uždavinį, tuo pačiu pasitarnaudama ir bendram reikalui, patiekdama karo belaisvių repatriacijos planą, kuris vėliau buvo priimtas ir tapęs vienu pagrindinių armisticijos punktų.

Lietuvių pavilijono fragmentas
Pasaulinėje parodoje 1939 m. New Yorke

KITI SAUGUMO KLAUSIMAI

Dar eilė kitų klausimų, šalia Korėjos, buvo pereitais metais JT darbotvarkėje. Vulkaniškiausiai pasireiškė neramumai Palestinoje; klausimas, kuris vienaip ar kitaip JT Saugumo Tarybą neramina nuo pat 1947 m., kai jos pačios nutarimu buvo įkurta Izraelio valstybė.

Nuo to laiko JT forume virė ir ligi šiolei tebeverda nesantaika tarp Izraelio ir arabų valstybių, kurias čia palaiko visas Azijos—Arabų blokas. Kvibijos kaimelio įvykiai, kada Izraelio kariuomenė žiauriausiu būdu sugriovė kaimą ir jame užvertė keliasdešimt arabų, keršydama už tai, kad arabai anksčiau buvo nužudę Izraelio moterį su vaikais. Saugumo Taryboje, JAV, britų ir prancūzų pasiūlymu, buvo griežčiausiai pasmerkti.

Taip pat ir antruoju Palestinos klausimu, kuris lietė Jordano upės vandenį, JT forume kariauta karščiausiais žodžiais, kai tuo tarpu pačioje Palestinoje buvę pasirengta ir kraują pralieti už tą vandenį. Prasidėjo, kai Sirija įteikė skundą Saugumo Tarybai, kaltindama Izraelį už kanalo kasimą ir tuo būdu už vogimą Jordano upės vandens, kuris, anot arabų, priklauso ir jiems. Žydai kanalo kasimą sustabdė Saugumo Tarybos įsakymu, laukdami tolimesnių jos nutarimų, bet vistiek tvirtina, kad jų kasamas kanalas, kuriame bus įrengta elektrinė, neprasižengia su arabų-žydų paliaubų sutartimi.

Triesto klausimas, faktinai jo gubernatoriaus paskyrimas, buvo Saugumo Taryboje, atsiradęs jau beveik prieš 1953 metų pabaigą, net kelis kartus atidėtas vakariečių pasiūlymu, sovietams reikalaujant tuojau svarstyti. Pagal JT nutarimą, Trieste turėjo būti paskirtas gubernatorius, bet dėl jo kandidatūros vakariečiams nesusitarus su sovietais, vieną miesto dalį valdė vakariečiai, kitą patys italai. Klausimas paaštrėjo tuo metu, kai vakariečiai paskelbė savo nusistatymą savišką dalį perleisti italams. Saugumo Taryboje diskusijos pasibaigė nutarimu palaukti ligi prasidės tiesioginiai suinteresuotų valstybių pasitarimai.

Saugumo Tarybon dar iš užpereitų metų pernai buvo atkeltas ir Burmos skundas prieš tautinę Kiniją, kurios apie 12 tūkstančių karių, dar užsilikusių iš Čankaišeko kovų su komunistais, buvo atkirsti ir ligi šio laiko tebesilaiko Burmoje. Ginkluoti jie siautėja Burmos

valstybėje ir sudaro grėsmę jos saugumui. Burma reikalavo, kad Čankaišekas juos pasiimtų. JT tuo klausimu priėmė gana švelnų nutarimą, nepasmerkdamos už tai Čankaišeko, kaip Burma reikalavo, bet tik pageidaudamos, kad tie kariai pasitrauktų arba būtų internuoti. Savo aštuntosios sesijos pabaigoje JT Generalinė Ansamblėja, vėl tą klausimą svarstydama, patvirtino savo pirmykštį nutarimą ir reikalavo, kad prasidėjęs karių evakuavimo darbas būtų tęsiamas.

Kolonijų ir rasiniai klausimai

Saugumo ir politinio komiteto darbų plane buvo ir kolonijų klausimai, tokie kaip Tuniso ir Maroko, kuriuos Azijos-Arabų valstybių blokas patiekė Ansamblėjai kaip sudarančius grėsmę taikai Afrikoje. Daug laiko JT sugaišo ir tais klausimais diskutuodamos, bet skundėjų nepatenkino, nes nepriėmė tu nutarimų, kurių buvo reikalauta.

Prancūzija Maroko ir Tuniso reikalus laikė savo vidaus reikalais ir todėl tvirtino, kad JT, juos svarstydamos, kišasi į vidaus reikalus. Todėl ir tose diskusijose prancūzai net nedalyvavo. Nors Ansamblėja ir nepatvirtino tos rezoliucijos, pagal kurią buvo reikalauta Marokui ir Tunisui nepriklausomybės, bet ji atnaujino savo kvietimą, apeliuodama sumažinti įtempimą ir eiti prie tų tautų nepriklausomybės įkūrimo.

Tas pats Azijos-Arabų valstybių blokas į JT forumą yra įnešęs ir rasinės segregacijos klausimą Pietų Afrikoje, kurios atstovai, kad ir dalyvaudavo JT posėdžiuose tų diskusijų metu, bet visą laiką tvirtino, kad tai irgi yra kišimasis į valstybės vidaus reikalus, ir kad tai draudžiama pagal JT chartą.

Tačiau ta pačia JT charta remdamiesi, kaltintojai tvirtino, kad komitetas, kuris anksčiau buvo sudarytas tam klausimui ištirti paliekamas ir toliau veikti ir Pietų Afrikos vyriausybė kviečiama bendradarbiauti.

Humanitariniai klausimai

Nuo pat Korėjos karo pradžios rinktieji duomenys apie komunistų žiaurumus su JT kariais Korėjos fronte pereitais metais ir tai jau prieš pabaigą baigėsi didele komunistams nesekme. Nežiūrint didžiausių sovietinio bloko atstovų, jų tarpe ypač Višinskio, pastangų, Ansamblėja pasmerkė komunistus už tą nežmoniškumą.

Klausimas buvo iškeltas JAV delegacijos ir jos apgintas, pateikiant gausiai dokumentuotą medžiagą, sudarytą pagal sugrįžusių iš nelaisvės karių parodymus.

Ta pačia proga prisimintina ir genocidas, sistemingas žmonių grupių žudymas užfrontėje, ir tuo klausimu jau prieš tai priimtas JT nutarimas. Rezoliucija genocido konvencijos reikalu pakvietė visas valstybes paskubėti ratifikuoti tą konvenciją, o JT Gen. Sekretorių įgaliojo paskleisti apie ją daugiau informacinės medžiagos.

Ligi šiolei konvenciją jau yra ratifikavusios 41 valstybė. Jų tarpe tačiau nėra Sovietų Sąjungos, o taipgi ir JAV. Tuo tarpu, kai sovietai jos neratifikuoja, bijodami dėl savo kailio, JAV dar neapsisprendusios, bet labai galimas dalykas, kad netrukus apsispręs.

Priverčiamųjų darbų buvimas pasaulyje, bet turint galvoje Sovietų Sąjungą, vieningai buvo pasmerktas ir jo svarstymui suteikta pirmenybė šių metu kovo mėn. prasidėjusioje Ekonominių ir Socialinių Reikalų Tarybos sesijoje. JT specialios komisijos rūpesčiu sudarytas milžiniškas pranešimas apie prievartos darbų buvimą, ypač išskiria Sovietų Sąjungą, kurioje vergija tebėra praktikuojama kaip valstybės ginklas sužniugdyti politinius priešus ir tuo pačiu kaip nemokama darbo jėga valstybės užprojektuotiems statybos darbams.

Nors pereitais metais tiesioginiai ir nebuvo prisimintos sovietų pavergtos tautos, bet ypač tame pranešime patiekiama daug medžiagos apie Lietuvos, Latvijos, Estijos ir kt. tautų gyventojų kančias sovietiniame pragare.

Šiais metais, reikia tikėtis, tie klausimai dar labiau paryškės.

Kvietimas prie atominio stalo

Pereiti metai JT užbaigti viltingai, ypač po to, kai JAV Prezidentas Eisenhower, grįždamas iš trijų didžiųjų pasitarimo Bermudoje, apeliavo į Jungtines Tautas, kviesdamas atominės energijos naikinamąją galią pakeisti kūrybine jėga, nešančią žmonijai palaimą.

Jis konkrečiai pasiūlė Jungtinių Tautų ribose įkurti Atominę Energijos Agentūrą, kuriai būtų patiektos visos priemonės tų tikslų pasiekti.

Su nauja atominio nusiginklavimo idėja JT aštuntosios sesijos delegatai išsiskirstė į savo kraštus, ją veždamiesi kaip konkretų pasiūlymą vieton ligi šiolei čia tebevalkiojamų senų nusiginklavimo projektų.

Šie metai parodys, ar sovietai bus linkę rimtai svarstyti konstruktyvius pasiūlymus, ar taip, kaip ir Stalino laikais, tebesilaikys savo senojo plano —pirma uždrausti atominius ginklus, o paskui nusiginkluoti, kas praktiškai visą likusį pasaulį pastatytų sovietų malonėn—tuo tarpu, kai kiti nusiginkluotų, jie, nenusiginklavę (nes kas gi juos patikrins) savo ginklais grasintų kitiems.

Atskiros mintys

Nori nepriklausomybės —mokėk aukotis ir būk kantrus. Beištvermės vergu būsi.

Antanas Smetona

*

Garbė žuvusiems už Tėvynę ir garbė Tėvynei, kad yra kam už ją žūti!

Kan. Juozas Tumas.

GANA, BROLIAI, MUMS MIEGOTI

IŠ LIAUDIES KŪRYBOS

Gana, broliai, mums miegoti
Ant kapo motinos,
Nėr ką ilgai ir dūmoti,
Nosis pakabinus.

Eik, eik, kariauninke
Į svodbą kruviną,
Marš lietuviški kareiviai
Prikelti motiną.

Būkit sveiki, mieli broliai,
Gentys ir prieteliai,
Nebus laimės mums, pakoliai
Bus čion neprieteliai.

Marš, marš, vajauninkai,
Marš ant visų kelių,
Greit žemaičiai, lietuvninkai,
Naikint neprietelių.

Iš tironų krist tur kaknas,
Arba likt sumintų,
Idant anie mūsų ronas
Po smerties atmintų.

Marš, marš, visi žmonės,
Griebdami už plieno,
Ir kapoti be malonės
Tironą kiekvieną.

Eikit visi, padės Dievas,
Kur Nemunas plaukia,
Ten per girią, kalnus, pievas
Broliai atitraukia.

Marš, marš, lietuvninkai,
Ant didžio bankieto,
Marš valnasties vajauninkai
Greit iš viso svieto.

Marš, marš, lietuvninkai,
Visi drauge greitai,
Marš ir gudų vajauninkai,
Padidinti skaitlių.

Ak, jau esam išmokinti
Gerai vajavoti,
Kaip tironas išnaikinti,
Vierą užkovoti.

Marš, marš, Lietuva,
Marš Žemaičių šalis,
Dėkui Dievui dar nežuvo
Tėviškės mūs dalis.

Ar tai girioj, mieste, lauke,
Ant bent kokios vietos,
Tegul kraujas upėms plaukia
Tironų pralietas.

Marš, marš, kas tik gyvas
Smertį aniems nešti,
Bus maskoliui didis dyvas,
Kaip imsime pešti.

Šalin vargai, verksmai, bėdos,
Ir krūvos kalmukų,
Iškentėjom gana bėdos,
Ir taip daugel mūkų.

Marš, marš, vajauninkai
Lietuvos, Žemaičių,
Nupuls geležų vainikai
Nuo kojų ir rankų.

Marš, tik drąsiai, išnaikinsim,
Ba jie taip jau stimpa,
Dešimts mūsų išvaikysim
Tų šungalvių šimtą.

Marš, marš greitai, broliai,
Pabaigt tos nelaimės,
Žiūrėk kaip dreba maskoliai,
Ir bėga iš baimės.

Kai maskolius išvarysim,
Tad kitoms durimis,
Ir vokiečius išvaikysim,
Tiktai su kepurėms.

Marš, marš, Lietuva,
Atimt savo Prūsų,
Karaliaučius bus kaip buvo
Ir vėl liks jis mūsų;

Nes ta graži žemė mūsų,
Kur vokiečiai sėdi,
Buvo ilgus amžius mūsų,
Patys savim rėdė.

Marš, marš, vajauninkai
Drąsūs senų Prūsų,
Nes juk esat lietuvninkai,
Kaip mes broliai jūsų.

KARUI PASIRUOŠTI UNIVERSITETAS KANADOJE

JURGIS SKARŽINSKAS

Pats mažiausias Universitetas (Coledge) Kanadoje yra Kingstone. Jis neturi mokymo ar sporto aikščių, neturi nuolatinių profesorių, neturi futbolo ar ledo rutulio (hockey) komandų, o jo studentai nelaiko jokių egzaminų, tačiau visi baigia.

Šis Universitetas yra užinteresuotas ir jame mokomasi—studijuojama, kaip vesti totalinį karą. Jį pabaigusieji yra Kanados "karo smegenų trestas".

Šio valstybinio gynybos Universiteto tikslas ir uždavinys yra auklėjimas—paruošimas ne tik vyresniųjų ir augštesniojo laipsnio Kanados ginkluotųjų pajėgų karininkų, bet ir civilių tarnautojų—valdininkų iš kitų, netiktai krašto gynybos, ministerijų ir departamentų, kurie savo laiku galėtų užimti arba jau yra svarbesniuose ir augštesniuose civilinės valdžios administracijos postuose.

Universiteto "prospekte" sakoma, kad jo studentai yra ruošiami ir lavinami pasidaryti pagrindiniai parengtais, gerai susipažinusiais krašto vidaus tarnyboje ir vidaus departamentų—ministerijų planavime, apimant politinius ir ekonominius aspektus centralizuotam karo vedimui... ir tuo būdu pasidaryti kvalifikuotais užimti vietas štabe ir vidaus departamentų — ministerijų komisijose, kurie yra labai svarbi mechanizmo dalis, planuojant ir vadovaujant visoms valstybės pastangoms moderniame kare.

Universiteto kurso programa yra laikoma visiškoje paslaptyje. Universiteto komendantas, 45 metų amžiaus, oro pajėgų vice-maršalas C. R. Dunlap, netgi išsisukinėjo ir nenorėjo duoti spaudos reporteriui kaipo pavyzdį bet kokios nors teoretinės problemos strategijoje, kurią Universiteto studentai galėtų nagrinėti ir studijuoti. Viskas, ką pavyko reporteriui sužinoti, buvo tai, kad vienas kursas yra pavadintas "The nature of future Warfare". Be to, oficialiai buvo pasakyta, kad atominės ir vandenilio (hydrogen) bombos, galima tikėtis, pakeis karo vedimo—karybos būdą.

Studentai supažindinami su didžiausioje paslaptyje laikomomis informacijomis apie esamą padėtį ir dabartinį Kanados sugebėjimą, pajėgumą, pasiruošimą vesti karą. Jiems, pavyzdžiui, smulkmeniškai žinomi lėktuvų fabriko produkcijos daviniai ir pajėgumas, arba kaip greitai ir kiek kariuomenės divizijų galėtų būti sumobilizuota. Slapti dokumentai iš krašto gynybos vyriausios būstinės ir iš kitų valdžios departamentų yra specialios sargybos saugojami.

Universitetas nenustato krašto gynybos politikos ar linijos gairių. Jo 27 studentams tiktai smulkmeniškai pasakoma ir paaiškinama, kokia yra gynybos politika, ir kaip ją reiktų vykdyti. Tam tikrais atsitikimais retkarčiais kurio nors studento gera mintis ar charakteringa idėja ar duotos situacijos apžvalga yra siunčiama į krašto gynybos vyriausiąją būstinę.

Dabartinis Universiteto kursas, septintas nuo jo atidarymo 1948 m. Yra šešių asmenų štabas, susidedąs iš komendanto, keturių direktorių ir adjutanto. Paskaitininkais yra vyriausybės valdininkai, biznių vedėjai, universitetų profesoriai ir augštesnieji ginkluotų pajėgų karininkai iš Kanados, Jungt. Amerikos Valstybių ir iš Britanijos "Commonwealth'o." Jie atvyksta į Universitetą individualiai ir skaito tiktai vieną, o kartais dvi ar tris paskaitas.

Labai stropiai ir atidžiai parinkti studentai, kurių ligi šiol apie 150 yra baigę Universitetą, ir yra parinkta "smetonėlė" iš visų vyriausybės tarnautojų—valdininkų ir visų trijų Kanados ginkluotųjų pajėgų rūšių. Jie tiek daug nemokomi, kiek daug jie išmoksta iš vienas kito laike diskusijų ir iš tyrinėjimų.

Studentai yra daugiausia vyrai apie 30 metų amžiaus, kai kurie senesni, kurie būsimojo karo atveju vykdytų svarbesnes roles, mobilizuojant karo pramonę ir gyvąją jėgą—žmones kurie atliktų planavimą ir koordinavimą tarpe karinių ir civilinių vyriausybės sričių.

Dabartinis mokslo kursas apima šiuos dalykus: Kanados vyriausybė, užsienių reikalai, įskaitant komunistų tikslus ir politiką, ateities karo vedimo būdai, Kanados ekonomika, Kanados užsienių politika, bendras planavimas, didesnio masto karas, gynybos koordinavimo organizacija ir Kanados gynybos politika.

Šie studentai įvykdys nemažiau kaip tris keliones—ekskursijas:

1. Vieną savaitę į Jungtines Tautas (UN) ir J. Valstybinę Karo Mokyklą Vašingtone; 2) Tris savaites po visą Kanadą ir JAV; 3) aštuonias savaites Europoje ir Viduriniuose Rytuose, ypatingai valstybėse, dalyvaujančiose Šiaurės Atlanto gynybos sąjungoje (NATO). Užsienyje būdami, studentai turės progos susipažinti ir studijuos, kiek ir kokiu būdu Kanados sąjungininkai galėtų prisidėti būsimame totaliniame kare ir kaip ir kokiu būdu Kanada galėtų jiems pagelbėti. Jie turės progos pasikalbėti ar bent girdėti kalbos ir nuomones augštesniųjų civilinės valdžios ir kariuomenės pareigūnų tose valstybėse, kuriose jie lankysis.

Patys paskutinieji paskaitininkai yra buvę: ekonominis ekspertas iš Bank of Canada, augštasis Australijos komisijonierius (įgaliotinis) Kanadoje, Danijos ginkluotojų pa-

NESISKIRSIM NIEKADOS

Laikas mūsų skuba šuoliais,
Lauke trankosi šiaurys.
Pagalvoki, mielas broli,
Ar lankys tave KARYS.

Ar žinai, jau keli metai
Varsto lietuvio duris.
Gal esi dar jo nematęs,
O juk atgimė KARYS.

Jei skaitai, brolau, jau KARĮ,
Su džiaugsmu vartai lapus, —
Perskaitęs nemesk į šalį,
Į Europą jį pasiųsk.

Jei turi Europoj draugą,
Ir jam džiaugsmo padaryk;
Visiems metams mūsų KARĮ
Negailėdams išrašyk.

Su KARIU mes vėl gyvuojam,
Su KARIU daugiau drąsos.
Su KARIU, kaip Lietuvoje,
Nesiskirsim niekados!

Juozas Kacilauskas

Fort Belvoir, Va.

jėgų štabų šefų pirmininkas ir JAV ginkluotųjų pajėgų štabo šefų pavaduotojai. Ką šie svečiai—paskaitininkai kalbėjo, neišeina už mokyklos sienų.

Mokykla glaudžiai bendradarbiauja ir dirba su Imperial Defense College in Britain (imperijos ar imperatoriška gynybos College Anglijoje) ir su JAV National War College (Jungt. Amerikos Valstybių Karo Mokykla), kurią baigęs yra pats dabartinis mokyklos komendantas oro jėgų vice-maršalas C. R. Dunlap.

Studentams, padalintiems į 6—7 vyrų grupeles, yra duodama nagrinėti, paruošti ir spręsti specifinės problemos. Jie prisirenka žinių bei informacijų, kurios jiems reikalingos, iš įvairių šaltinių: 1) iš paskaitų, 2) iš 15000 tomų bibliotekos ir tarptautinių dalykų, 3) iš 200 skirtingų dienraščių, savaitraščių ar mėnesinių laikraščių bei žurnalų, 4) iš slaptos bibliotekos, turinčios apie 400 įvairių slaptų dokumentų ir 5) iš savo pačių patyrimo, nes kiekvienas studentas yra ekspertas kurioje nors ypatingoje srityje ar šakoje dar prieš jam ateinant į šį Universitetą.

Studentų galvojimas—protavimas ir pasikalbėjimai vyksta pagal šias bendras generalines linijas: Istorinis, ekonominis, socialinis ir politinis faktoriai—veiksniai, liečiantieji ir turintieji įtakos Kanados gynybai ir karo potencialui; tarptautiniai reikalai ir Kanados dalyvavimas juose: mokslinio vystymosi ir išradimų įtaka kare; tarpusavis santykiai ir bendradarbiavimas tarpe ginkluotųjų krašto pajėgų, tarpe ginklų rūšių ir tarnybų ir su kitais vyriausybės departmentais ar ministerijomis; augštosios vadovybės principai ir sujungto bendradarbiavimo bei planavimo technika.

Studentai yra skaitomi esą atostogose iš jų nuolatinių reguliarių darbų ar tarnybų ir gauna prieš tai darbe turėtą atlyginimą. 15 studentų gyvena barakuose kartu su Kanados armijos štabo mokyklos studentais Forte Frontenac, pastatytame 1672 metais. Kiti gyvena atskirai, privačiai mieste. Visi studentai, kaip ir štabas, dėvi civilius rūbus. Jie dirba pasiraitoję rankoves prie įvairiausiais popieriais apkrautų stalų, traukdami pypkes ar rūkydami cigaretes.

"Mes griebiame ir krapštome vienas kito smegenis visą laiką," pasakė vienas studentas, ir tai yra savotiškai įdomu."

Vytauto Didžiojo paminklas A. Panemunėje

NAUJOS KONSTRUKCIJOS POVANDENINIAI LAIVAI

Karo laivynas greit turės mažą miniatūrinį povand. laivą, pavadintą "MINISUB". Šis laivas bus vos 50 pėdų (apie 17 m.) ilgumo. Jo paskirtis vykdyti po vandeniu sprogdinimo darbus. Laivą valdys vienas asmuo, o likusieji trys atliks "žmogvarlių", vadinamų "frogmen", pareigas.

IR PO VANDENIU IR ORE!

Galima laukti, kad karo laivynas netrukus paskelbs apie naujus patobulinimus. Tai bus iš po vandens į orą besiveržiąs vairuojamas sviedinys, kuris būsiąs iššaunamas iš povand. laivo torpedoms leisti vamzdžių. Sviedinys, išsiveržęs iš po vandens, išskleisiąs mažus sparnus ir skris į taikinį

VIEN AVIACIJA PASITIKĖTI NEGALIMA

Jungtinių štabų viršininkas admirolas Radford neseniai liudijo senato komisijoj, kuri svarstė karinio biudžeto klausimą. Admirolas Radford komisijoj pasisakė už naują vyriausybės gynybos strategiją, kuri geriausiai tinkanti laisvojo pasaulio iniciatyvai išlaikyti. Ta "naujo požiūrio" JAV politika, reiškia, kad jei mes būsime puolami vienoje vietoje, mes galėsime kirsti atgal bet kurioje kitoje vietoje, nors ir nebūtinai atominiais ginklais.

Jungtinių štabų viršininkas admirolas Radford nurodo, kad vyriausybės gynybos strategijoj pabrėžiama laisvų tautų bendradarbiavimas. Šios tautos, girdi, sudaro kolektyvines pajėgas, ir iš kiekvienos jų laukiama prisidedant tokiomis pajėgomis, kurios yra veiksmingiausios. Tai reiškia, kad kitos tautos kreips didesnį dėmesį į defenzyvines sausumos pajėgas, kurias Amerika padės aprūpinti ginklais, laivais ir lėktuvais.

Vyriausybė yra įsitikinusi, nurodė admirolas Radford, kad mes turime turėti stiprius, judrius, kautynėms paruoštus vienetus, kuriuos galima būtų permesti kur tik bus reikalinga.

Tai, žinoma, nereiškia, sakė admirolas Radford, kad galima pasitikėti vien tik aviacija.

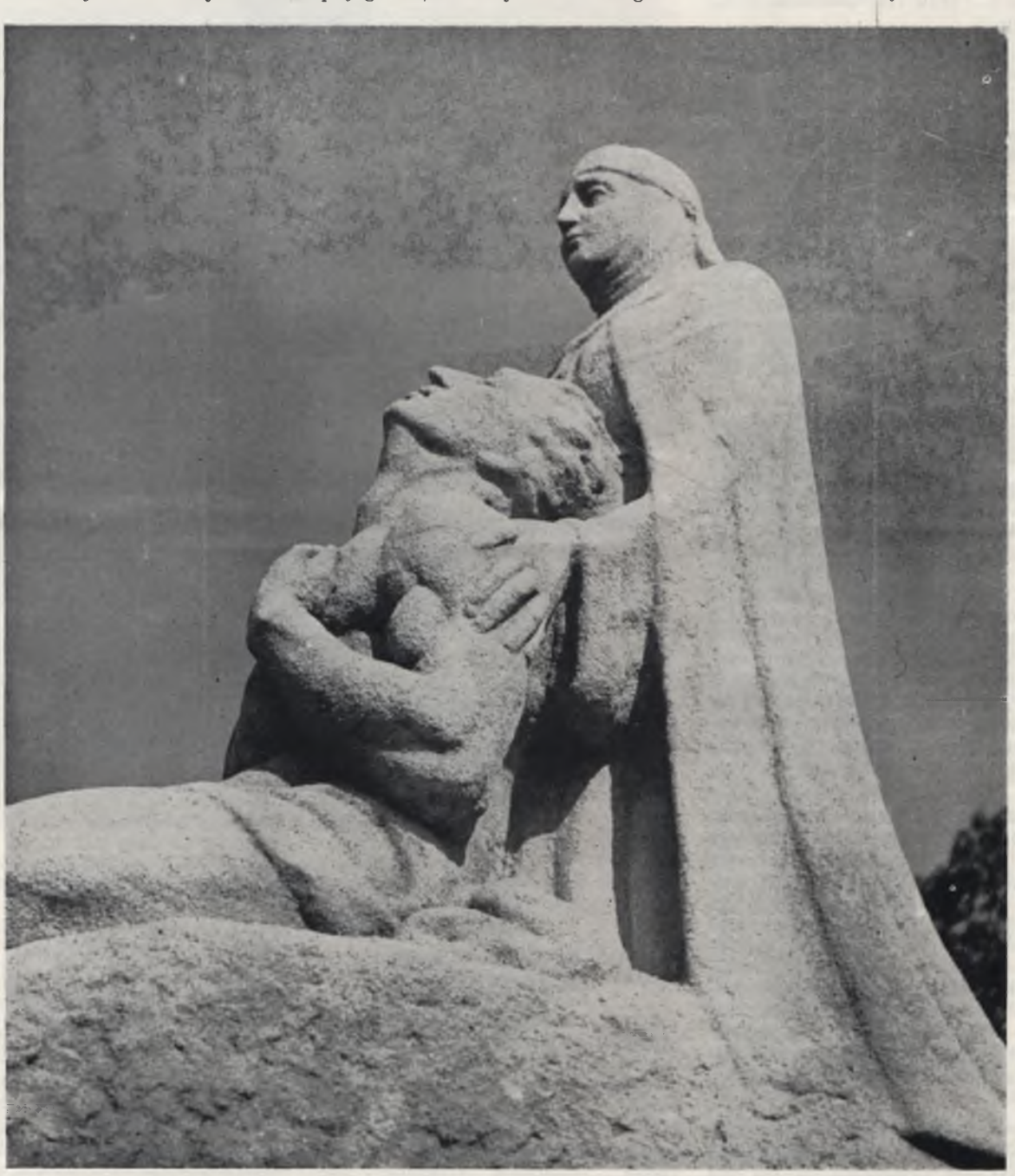

Paminklas žuvusiems kariams Širvintuose

SPAUDOS PASAULYJE

Europos LIETUVIS

MŪSŲ KOVOS SU BOLŠEVIKAIS, Redaguoja J. Varčius. Neseniai šisai savaitraštis davė įdomių įspūdžių iš 1919 m. liepos mėn. kovų su bolševikais.

"Tačiau ir tokiose sunkiose kautynėse kareiviai nepraranda geros nuotaikos ir neatsisako išdaigų, nežiūrint, kad kiekvienam gręsia mirtis.

Štai mano dalinio kareivis Valiukevičius, šaudęs kairėje, paprašė, kad aš leisčiau jam pakeisti vietą, nes jis esąs pastebėtas priešo. Aš suabejojau. Jis man paaiškino, kad jam bandant šauti, priešo kulkos kiekvieną kartą pataiko į jo šalmą. Valiukevičius vėl pradėjo šaudyti, o aš stebėjau jį ir aplinką. Už jo šaudė skyrininkas Liuterskis. Šis pastebėjęs, kad minėtas kareivis baimės apimtas šaudo neprisitaikindamas prie šautuvo taikiklio, kiekvieną kartą, kai tik šaudavo, užmesdavo tuščią šovinio tūtelę ant jo šalmo. Kareivis buvo įsitikinęs, kad priešo kulka pataikydavo į jo šalmą. Man stebint, Valiukevičius šovė ir Literskis vėl užmetė šovinio tūtelę ant šalmo. Kareivis išbaląs ir susijaudinęs atsisuko į mane.

— Ar matei? — paklausė jis drebančiu balsu.

—Nemačiau, nes kulka labai greitai nulėkė. Tik girdėjau kažkokį skambesį, — atsakiau kuo rimčiausiai, vos galėdamas sulaikyti besiveržiantį juoką.

Valiukevičius vėl ruošėsi šauti, tačiau jo rankos drebėjo, pabalęs veidas nusidažė melsvumu, nes jis buvo įsitikinęs, kad vyksta dvikova su mirtimi. Jis iškėlė šautuvą aukštyn, o galvą nuleido į griovį žemyn. Pasigirdus šūviui, Literskis vėl metė tūtelę, bet ši nepataikius į šalmą užkrito ant kareivio rankos. Pagaliau ir jis suprato šį pokštą. Jo pamėlynavęs veidas staiga paraudo ir jis pilnas pykčio nukreipė šautuvą į skyrininką. Aš staigiu šuoliu užgriuvau ant pasikėsintojo ir atėmiau šautuvą. Jo pyktis praėjo kaip tabako dūmas, ir abudu draugai, padavę vienas antram savo dešines, vėl tęsė kautynes."

JURGIS VAŠINGTONAS IR TADAS KOSCIUŠKA

Jurgis Vašingtonas gyveno tais laikais, kai senoji Lietuva dar buvo laisva ir nepriklausoma, ir tiktai prieš pat Vašingtono mirtį ji buvo trijų plėšriųjų kaimynų—Rusijos, Prūsijos ir Austrijos — išdraskyta.

Vašingtonas gerai pažinojo ir aukštai vertino anų laikų lietuvį — Tadą Kosciušką. Paryžiuje besilankydamas, jaunas Kosciuška nugirdo apie amerikiečių ryžtą gyventi nepriklausomai ir neleisti imperializmui išnaudoti kolonijų gyventojų. Kosciuška pasisiūlė savanoriu ir atvyko Amerikon.

Kai Kosciuška prisistatė generolui Vašingtonui, tai pastarasis pastebėjo, kad Kosciuška nemoka anglų kalbos. Vašingtonas tada Kosciuškos piktai paklausė:

— Ką aš galiu su Tamsta daryti?

Lietuvis atsiliepė: — Gali mane išmėginti.

Vašingtonui patiko Kosciuškos at sakymas. Jisai išbandė Kosciušką — ir Amerika daug laimėjo iš to lietuvio inžinieriaus gabumų. Visoje eilėje kautynių Kosciuška suplanavo įtvirtinimus amerikiečių pozicijoms. (Amer. Karo Mokykla—West Point tvirtovė irgi Kosciuškos pastatyta). Kosciuška Amerikos tarnyboje ilgainiui laimėjo brigados generolo laipsnį, buvo parinktas į karžygių draugiją—Cincinati Ordiną, ir po to grįžo Lenkijon vadovauti Lietuvos ir Lenkijos sukilimui.

Išlaisvintas iš rusų kalėjimo, Kosciuška dar kartą lankėsi Amerikoje—ir viešėjo pas savo bičiulį Vašingtoną.

DIRVA ★★★ THE FIELD

VARDAN TEISYBĖS, J. Šarkus.

"Kai atsitinka nelaimė, jieškoma jos priežasčių, jieškoma kaltininkų. Lygiai ir valstybinio masto, totalinio pobūdžio nelaimės, kaip karo pralaimėjimas, valstybės žlugimas ir tautos nepriklausomybės praradimas iššaukia tautos balsą, jieškantį kaltininkų. Kalti bus tie, kurie pralaimėjimo metu buvo vadovaujamose v a l d ž i o s vietose. Toks jau yra gyvenimo dėsnis: laimėjimas žmogų iškelia."

"Viešojo balso būdingas bruožas yra tas, kad jis remiasi ne tiek įrodymais, faktais, bet daugiau nepasitenkinimu; ne logika, bet jausmu."

Visai suprantama, kad ir mūsų viešoji opinija jieško nepriklausomybės praradimo kaltininkų ir juos kaltina, teisia."

Daug kas mano: reikėjo gintis, taip kaip suomiai gynėsi; jeigu ir nebūtumėm nepriklausomybės apgynę, tai bent turėtumėm dabar tarptautiniuose sprendimuose daug stipresnius argumentus: mes nepasidavėm, bet mus jėga paėmė. O svarbiausia, **nesiginant nusižengta laisvės gynimo principams:** laisvė yra taip brangus daiktas, kad be kovos neatiduodama.

"Šie principai yra brangūs, bet ar jie atlaikys, atsvers kietus realaus gyvenimo principus, parodys istorija."

Nepriklausomybės praradimo kaltinimuose girdime ir kitą, paslėptą gaidą; laisvės kovos principais pridengtoje opinijoje ryškiai išsiskiria piktas, kerštaujantis, tendencingas balsas, kylantis ne iš meilės laisvės principams, bet iš neapykantos buvusiam savo politiniui priešui.

"Laisvės principų vardan dabar atsiskaitoma su buvusio rėžimo šalininkais. Nesvarstomas Nepriklausomybės gynimo klausimas objektyviai, visapusiškai bet tik svaidomasi žodžiais: negynė, atidavė be kovos, bijojo ginklą pakelti . . . Bet ar galėjo gintis, ar buvo prasmės gintis, kokie motyvai sulaikė nuo gynimosi, niekad rimtai nesvarstyta. Atrodo, kad **ne** patys kovos principai svarbu, bet tik kaltinimas."

"Nesiimu ginti buvusį rėžimą, nes ir pats nesu to rėžimo šalininkas, bet man rūpi teisingumas."

"Ypač užkliūva generolai ir aplamai visi karininkai; nes jie buvo rėžimo rėmėjai. Nors toli gražu ne visi karininkai buvo to rėžimo šalininkai."

"Spaudoje stengiamasi karininką pavaizduoti neigiamai. Neryškus karininkas Nepriklausomybės kovose, ten daugiau dominuoja mėgiamas savanorių motyvas, nėra karininkų ir partizanuose; aplamai, **karininką norima atskirti nuo kareivių.**"

"Nekalbėsiu apie karininką rėžimo rėmėją,bet ginsiu karininką laisvės gynėją. Kad ir labai kas norėtų, bet karininko nuo kareivių neatskirs ir neišskirs jo iš lietuvių tautos; jis iš tautos išėjęs ir turi savo tautoje garbingą, bet ne pastumdėlio vietą."

"Partinė opinija dar nėra tautos opinija. Atskirti mus nuo kareivių labai norėjo ir bolševikai, tuoj po okupacijos, kaip tik jie galėjo įeiti į kareivines; ir vartojo tuos pačius metodus: šmeižė, juodino, kaltino. Tuo būdu jie norėjo sukelti kareivių neapykantą ir kerštą prieš karininkus, juos eliminuoti ir gal būt sunaikinti. Bet jiems tatai nepavyko. Priešingai, okupacija dar daugiau suartino karininkus su kareiviais ir karininkai, kurie nebuvo jėga atskirti, vadovavo savo kareiviams per visą tą tragiškąjį mūsų kariuomenės laikotarpį: ir sukilimuose atsipalaiduojant iš raud. armijos ir vėliau kautynėse partizaniniuose veiksmuose."

"Kariuomenę sudaro vadai ir kareiviai sujungti karinės drausmės ir karinės organizacijos. Nei vadai be kareivių, nei kareiviai be vadų atskirai nesudaro jokios jėgos. Nėra ir nebuvo nei vienos kariuomenės pasaulyje be vadų. Ir mūsų Nepriklausomybės kovų savanoriai ir dabartiniai partizanai nekovoja be vadų."

"Tikrovė niekad nėra tokia graži, kaip ji atrodo iš istorinio atstumo. Ir mūsų Nepriklausomybės kovų kariuomenė nebuvo vien iš idealistų sudaryta. Savanoriai sudarė tik garbingą pradžią, kol kovos vyko partizaniniais pagrindais ir kol dar nebuvo pilnai sukurtas valdžios aparatas. Pagrindinėse gi kautynėse jau buvo organizuoti reguliarūs kariuomenės pulkai ir didesnė dalis karių jau buvo mobilizuoti."

Laisvoji Lietuva

P. Erdvys savo straipsnyje pažymi:

"Visuomet savo mintimis grįžtame į tą laikotarpį, kada lietuvių tautai buvo pilamas amžinybės antkapis, kada lietuvių kalbai buvo rašomas nekrologas ir kada Lietuvos Nepriklausomybei buvo padedamas kryžius ant visados. Tačiau atsirado ryžtingi vyrai, kurie ne tik sulaikė tautos "laidotuves", bet jąją dar pažadino iš tautinio apsnūdimo ir sustiprino viltį į tikrą Nepriklausomybę. Vieni iš pirmųjų toje kovoje pasireiškė: Dr. Basanavičius su savo "Aušra", kurioje skelbė tautai naują, šviesų rytojų artėjant, Dr. Kudirka savo "Varpu" skambino rezorekcijas — Nepriklausomos Lietuvos prisikėlimą, o kun. Tumas-Vaižgantas, lyg ta Valdilutė, su savo "Tėvynės Sargu" nebedavė pažadintai tautai daugiau tautiniai užgesti."

"Tą dvasią palaikyti atsirado ir daugiau tokių pranašų: Inž. Petras Vileišis, savo spausdintu žodžiu, tautoje sukūrė sėkmingą tautiško atbudimo įspūdį, o tautos jaunimo dvasią kaitino poetas Maironis.

Ir taip tokioje karingoje dvasios stadijoje Lietuvių Tautą užklumpa I-sis pasaulinis karas, kuris ištikrųjų duoda progos įgyvendinti visas pirmųjų pranašystes ir įkūnyti protėvių seną mintį: tik tuomet nugalėsim priešą ir iškovosim Nepriklausomybę, kuomet būsim kariškai gerai organizuoti."

DRAUGAS
THE LITHUANIAN DAILY FRIEND

Apie skautų ir kariuomenės uždavinius paskautininkas **P. Nedzinskas** taip rašo:

"Tėvynę ginti ir jai tarnauti neužtenka vien karių. Prie šio darbo turi prisidėti visa tauta".

"Vienas iš ryškesnių pavyzdžių, kaip galima panaudoti jaunimą tėvynės gynimo tarnybai, yra gen. B. Powellio panaudojimas skautų anglų-burų kare".

"Žvilgterėkime į Lietuvos Skautų Sąjungą. Ji gimė beveik su mūsų nepriklausomybės atgavimu. Per visą laisvosios Lietuvos laikotarpį ji glaudžiai buvo prisirišusi prie kariuomenės. Kariuomenė ir mokykla buvo skautų didžiausi ramsčiai. Mokyklos rėmė patalpomis, dirbo su skautais nemažas skaičius mokytojų, gi kariuomenė, kaip geroji teta, rėmė skautus palapinėmis, kuprinėmis ir visokiais kitais reikalingais įrankiais, o taip pat tarp skautų vadovų dirbo nemažas skaičius karininkų, kurių vyr. sktn. plk. Šarauskas, įdėjęs tiek daug sielos ir darbo į skautų organizaciją, galų gale rado žiaurią mirtį Červenės apylinkėje."

"Šiuo metu buv. Lietuvos kariai mūs nepamiršta ir kiek galėdami remia, skirdami dovanas ir t. t."

"Skautų Sąjunga yra gyva, nors ir ne savo pastogėje. Svarbiausias jos uždavinys yra išauginti tikrus tėvynės sūnus ir dukras tokius, kurie apkeliavę visą pasaulį parneštų mūsų mielai tėvynei laisvės dienas. Tai valandai ir intensyviai ruošiamasi."

Lietuvos pajūryje ("Darbininko" klišė)

KARINĖS ŽINIOS

VAIRUOJAMŲ SVIEDINIŲ LENKTYNĖS

Pagal turimus iš Sov. Rusijos pranešimus, atrodo, kad sovietų karo laivynas gali būti pralenkęs Amerikos karo laivyną vairuojamų sviedinių tobulinimo srityje. Esą kai kurie sovietiniai naujausi karo laivai turi katapultas paleisti skraidančioms torpedoms bei stambiems vairuojamiems sviediniams. Yra žinių, kad rusai stato tris lėktuvnešius Baltijos jūroje. Pastebėtina, kad JAV karo laivynas netrukus paskelbs, jog nebaigtas statyti kautynių laivas — "KENTUCKY" būsiąs perdirbtas į vairuojamiems sviediniams šaudyti karinį laivą.

"NAUTILUS" TURĖS TV

Neseniai nuleistasis į vandenį naujausios konstrukcijos ir atomine energija varomas povandeninis laivas "NAUTILUS", be kitų, naujausių elektroninių įrengimų turės nepaprastą po vandeniu veikiantį televizijos aparatą. Šis aparatas padės surasti povandenines uolas, nuskendusius laivus ir kitas kliūtis. "Nautilus" taip pat galės nerti tokion gilumon, kurios ligi šiol nėra pasiekęs joks karinis povandeninis laivas. Visos smulkmenos laikomos griežtoje paslaptyje.

JAPONAI NEATSILIEKA

Amerikos spaudoje liko lyg ir nepastebėta, kad Japonija sparčiais šuoliais žengia tobulindama savo statomus lėktuvus. Japonai taip pat įsijungė į rungtynes vairuojamų sviedinių gamyboje. Japonų mokslininkams čia padeda šveicarai iš pagarsėjusios Oerlikon ginklų gamybos bendrovės.

NE TAIP JAU BLOGA

Ligi šiol prancūzų visuomenėje vyravo įsitikinimas, kad Prancūzija metų laikotarpyje Indo-Kinijoje neteko tiek karininkų, kiek jų išleidžia garsioji St. Cyr. karo akademija. Pagal paskutinius žuvusiųjų statistinius duomenis, vaizdas atrodo kitoks. Per 7-rius karo metus su Vietnamo jėgomis viso žuvę apie 900 St. Cyr akademijos auklėtinių. Tai šiek tiek daugiau, negu vienerių metų St. Cyr išleidžiamoji klasė. Tačiau sužeistųjų skaičius yra daug blogesnis: apie 20% visų prancūzų karininkų netenka sveikatos jau po 27 mėnesių karinės tarnybos Indo-Kinijoje.

DALINIAI Į HAVAJUS

Netektų per daug nustebti, jeigu tos dvi divizijos, kurios būsiančios atitrauktos iš Korėjos, bus perkeltos į Havajus. Washingtonas pageidautų šias abi divizijas turėti čia Amerikos žemyne, bet iš šalies yra spaudimo, bent vieną diviziją palikti pakeliui Havajų salyne. Priežastis tokia: šis dalinys nepaprastai pakeltų salos gyventojų ekonominį stovį.

LIETUVIAI KARIAI LAISVAJAME PASAULY

BAL. BRAZDŽIONIS,
Chicago, ILL.

Tolimoje Australijos žemėje atsiskyrė iš šio pasaulio **Pranas Ališauskas,** sulaukęs 63 m. amžiaus. Velionis Lietuvoje gyveno Vilkaviškio apskr., ūkininkavo, buvo Lietuvos kariuomenės kūrėjas savanoris. Prieš dvejus metus atvyko į Sydnejų. Palaidotas Liverpoolio kapinėse liepos 31 d.

Šveicarijoj mirė dr. **J. Augevičius,** buvęs Lietuvos kariuomenės gydytojas, įgijęs pulkininko laipsnį.

Seniau gyvenančio lietuvio iš Sebastopol, Jenkins Township, Pa. sūnus **Jonas Baranauskas** II Pasauliniame kare žuvo kautynėse Italijoj. Tėvas J. A. Baranauskas mirė neseniai, išgyvenęs Amerikoj, Sebastopoly 51 m.

Lapkričio 21 d. Stoughtono kapinėse supiltas pirmas tremtinio kapas, mirusio **Povilo Paškevičiaus.** Kurį laiką velionis Lietuvoje tarnavo Kauno Lietūky, buvo gen. Plechavičiaus rinktinėje. Jis buvo gero būdo lietuvis, mylėjo savo kraštą, iškentėjo daug fronto išgyvenimų; nelaimingai žuvo Kanadoje, kai buvo nuvykęs aplankyti savo draugės. Esant tirštam rūkui, susidūrė trys mašinos ir vietoje užmušė.

LIETUVIAI KARIAI VAKARŲ VOKIETIJOJE

Lietuvių darbo kuopų istorija prasidėjo pasibaigus II Pasauliniam karui. Sąjungininkams Vokietijoj kiek apsitvarkius, į kariuomenės pagelbines kuopas buvo priimami jauni ir pajėgūs vyrai įvairiems darbams. Daugelis lietuvių stojo ir dirbo ranka rankon su JAV, Anglijos ir kitų kraštų kariais. O vėliau buvo organizuojamos darbo kuopos, kurios dirbo tik kariniams vienetams.

Šios darbo kuopos priklauso amerikiečių kariuomenės vadovybei. Bet tokios kuopos veikia ir anglų zonoje, kurios priklauso anglų kariuomenei. Amerikiečiai savo kuopoms turi ryšininkus, pav., lietuvių dalinių prie amerikiečių armijos ryšininku yra **kpt. Venckus.** Kuopos turi ir savo kapelionus. Vienas jų paminėtinas kun. **Lubinas.**

Štai, Uhlborne, netoli Mainz upės, įsikūrė buvusios Bad Kreuznache lietuvių darbo kuopos dalinys. Kuopai vadovauja kpt. **O. Bliuchinas ir ltn. J. Matulaitis.** Tarp jų yra ir keliolika svetimų tautų karių, bet savo tarpe visi gražiai sugyvena, kiti net lietuvių kalbos išmoko. Kuopoj gaunama lietuviška spauda ir iš JAV. Kuopos vyrai yra solidarūs ir dažnai aukoja lietuviškiems reikalams. 40% vyrų yra vedę ir jų šeimos gyvena netoliese.

Kuopų vyrai sportuoja, mokosi, daro susirinkimus. Jiems aprūpinimas ir sąlygos geros. Jie sušelpia ir nelaimėje esančius, priklauso prie LB-nės, jungia lietuvius prie lietuvių. Schwetzintegene esanti 8591 lietuvių darbo kuopa įsteigė savo tarpe VLB skyrių, išrinko valdybą: J. Petkelis, A. Paliūnas, L. Rimkus.

V. Vokietijoj tarnauja JAV armijoje ir iš Amerikon nuvykusių karių. O Anglijoj tarnauja **Jonas Maleiška,** kuris, baigęs lakūnų mokyklą JAV, baigęs čia karinį apmokymą, dabar ilgesnį laiką dirbs Anglijoj. V. Vokietijoj tarnavo **Jurgis Vodopalas** (ilgesnį laiką Berlyno mieste), baigė karo tarnybą ir dabar gyvena Clevelande. Taip pat iš Clevelando lietuvis karys **Vytautas Kamentavičius** V. Vokietijoj ištarnavo 11 mėnesių, apvažinėjo veik visus Vakarų Europos kraštus, pamatė istorines vietas, šventoves, dabar jau sugrįžta į civilinį gyvenimą.

Į Chicagą grįžo **Jonas Martinkus,** kuris atliko V. Vokietijoje karinę tarnybą. Vedė Albiną Raulinaičiūtę. Weurburgo mieste 18 mėn. amerikiečių daliniuose tarnavo **Jurgis Gramontas.** Dar esąs V. Vokietijoj **Ben. Stankevičius** įgijo korporalo laipsnį. **Algirdas Birutis,** cpl. baigęs tarnybą ir sugrįžęs pas tėvus į Richmond Hill, N. Y., pradėjo studijuoti.

Dvejus metus ištarnavęs Amerikos lietuvis **Chester Nedvaras,** kuris, tarnaudamas kariuomenėj, dažnai sutikdavo ir lietuvių, bet kalbos nemokėjo ir negalėdavo su jais pasikalbėti. Jis labai gailisi, kad jo tėvai neišmokė savosios kalbos, bet dabar, grįžęs į Chicagą, bandys išmokti.

Karys **Paulius** yra pasižadėjęs tarnauti JAV armijoj 5 metus, ir dabar jau rengiasi įstoti į karo mokyklą.

KORĖJOS KARO VETERANAI IR TEN DAR ESANTIEJI

Zigmas Toliušis buvo sužeistas prieš pat Korėjos karo paliaubas, gydėsi ligoninėje, pasveiko ir vėl grįžo į Korėją. Dabar jis ten eina sargybą prie karininkų štabo. Tik gegužės mėn. mano grįžti į namus, Chicagon, pas savo motutę. Jo tėvas Juozas Toliušis žuvo vokiečiams esant Lietuvoje.

Pfc. **Vytautas P. Pečkaitis** iš Worcester, Mass, atvyko į Korėją karinės tarnybos reikalais. Jis armijoje yra išbuvęs dvejus metus ir už pasižymėjimus karo lauke turi du medalius. **Charles Sabonis,** gyv. Uticoje, N. Y., buvo sužeistas Korėjos karo lauke, pagyvenęs dvi savaites namuose, vėl išvyko į ligoninę.

Cpl. **Vytautas Alksninis,** atlikęs karinę prievolę ir grįžęs iš Korėjos kur išbuvo 18 mėn., pradėjo studijas elektro inžinieriaus specialybėje New York City kolegijoje. **Vytautas Kasavikas,** saugojęs belaisvius Korėjoj, vėliau Japonijoj,dabar grįžta į JAV. **Kristapas Encheris,** aviacijos seržantas, buvo parvykęs atostogų iš Korėjos, o jo brolis Kazimieras iš Signal Corp išskrido tarnybos tęsti į Kaliforniją. Dar du broliai Encheriai Juozas ir Antanas yra II Pasaulinio karo veteranai. Encherių tėvai gyvena Chcagoje.

Vacys Momkus, ilgesnį laiką buvęs Korėjoj, buvo parvykęs į Chicagą 4 sav. atostogų. Karys Momkus yra ir Dainavos Ansamblio narys. **E. Kybartas,** išbuvęs dvejus metus Korėjoje, sugrįžo į atsargą, vedė Danutę Deksnytę, o dabar studijuoja. **Leonas Biliūnas,** Korėjos karo veteranas, sukūrė šeimos židinį Chicagoje su Jean Putrimas.

Vytautas Kasulaitis iš Clevelando, ištarnavęs 1 metus Korėjoj, gavo korporalo laipsnį, parvyko į namus su labai puikia gero elgesio bei garbės atestacija. Sgt. **K. Eidėnas,** ištarnavęs JAV armijoje du su puse metų, sugrįžo iš Tolimųjų Rytų pas tėvelius į East Chicago, Ind.

Mjr. Al. Lukas šiuo metu yra Japonijoje. Taip ir dar daugelis lietuvių vyrų maišosi tai po Korėją, Japoniją, V. Vokietiją ir kit.

• **Bronius Liogys, Cpl.,** Korėjos karo veteranas, fronte buvęs sužeistas, kurį laiką dirbęs latvių "Laiks" leidyklos spaustuvėje, pradėjo studijas N. Y. City College. **B. L.** beveik trejus metus buvo KARIO rinkėjas Vilniuje, "Šviesos" spaustuvėje, vokiečių okupacijos metu.

• **Algirdas Glažė,** gyv. Los Angeles, Calif., buv. tremtinis, šiuo metu tarnauja JAV kariuomenėje. Algirdas buvo veiklus jaunuolis, geras krepšininkas, skautas ir tautinių šokių dalyvis.

• **Vytautas Tamulevičius,** maj. Ant. Tamulevičiaus sūnus, iš Clevelando išvyko į Dėdės Samo kariuomenę karinės prievolės atlikti.

• **Viktoras Pieteris,** atlikęs kariuomenės apmokymą, išvyko karo tarnybai į Vokietiją.

• **Remigijus Mėlinis**, gyvenąs Newarke, N. J., atlieka karinę prievolę JAV kariuomenėje. Išėjęs MP apmokymą, dabar yra išvykęs toms pareigoms į Vokietiją.

• **Pvt. Vytautas Lukoševičius**, baigęs apmokymą Fort Leonard Wood, Mo., išvykęs tolimesnei tarnybai į Austriją.

o **K. Krinickui ir K. Simonavičiui** neseniai Brooklyno Angelų Karalienės parapijos salėje ateitininkai suruošė išvykimo į kariuomenę proga išleistuves. Į išleistuves trumpam buvo atvykę Kun. A. Račkauskas ir Kun. V. Dabušis ir pasakė atsisveikinimo kalbas, linkėdami nenutolti nuo ateitininkiškų principų ir išlikti gerais lietuviais.

RAMOVĖNŲ GYVENIMAS

KARIŲ POBŪVIS KANADOJE

Prieš kiek laiko Kanadoje, Toronto Lietuvių Namuose, plk. Kauno iniciatyva, įvyko buvusių Lietuvos karių bei jų žmonų pobūvis. Į pobūvį atsilankė ir Neprik. kovose žuvusio kpt. Augustausko našlė, kurios antrasis vyras dr. Mačiulis bolševikų išvežtas mirė kankinio mirtimi Sibire.

Jausmingą kalbą pasakė svečias iš JAV, buvęs Lietuvos Šaulių Sąjungos vadas plk. Saladžius.

Po kalbų solistė p. Ščepavičienė, akompanuojant jos dukrelei, padainavo keletą dainų. Vėliau Toronto choras "Varpas" dalyvius linksmino savo skambiomis dainomis.

V. Venckus.

RAMOVĖNAI ORGANIZUOJA CHORĄ

Baltimore, Md. — Prieš pora metų Baltimorėje suorganizuotas L. S "Ramovės" skyrius lėtais, bet tvirtais žingsniais žengia į kultūrinę lietuvių veiklą Baltimorės kolonijoje.

Jau buvo surengti du gražūs Lietuvos kariuomenės sukaktuvių minėjimai. Abiejuose minėjimuose, be įspūdingų iškilmingų posėdžių, buvo ir Lietuvos Operos solistų Ipolito Nauragio ir Stasio Liepos koncertai.

Šiais metais "Ramovės" skyrius išeina naują kultūrinį barą varyti. Metų pradžioje pradėjo organizuoti gausingą vyrų chorą iš narių ir nenarių dainos mėgėjų.

M. Karaša.

CHICAGOS RAMOVĖS SKYRIAUS VEIKLA

Chicagos L. S. Ramovės skyrius praeitais metais savo veikloje padarė didelę pažangą. Iš įvykusio š. m. sausio 17 d. skyriaus metinio susirinkimo paaiškėjo nuveikti darbai: dalyvauta įvairiose šventėse, paskirta aukų ALT ir jo kongresui, paminėta kariuomenės šventė, surengtas IO m. A. Smetonos mirties sukakties paminėjimas, remta sporto olimpiada, sušelpti karo invalidai, skyriuje veikė atskiros komisijos, trys nariai iš skyriaus dėl rimtų priežasčių išstojo, septyni įstojo, padaryti šeši susirinkimai, surengtas "Kariui" parengimas, sudaryti kontaktai tarp lietuviškojo jaunimo organizacijų. Dabar kasoje likę 10 dol.

Pernai buvo nutarta skyriaus sekretoriui skirti 60 dol. telefono išlaidoms. Bet J. Valaitis jų atsisakė, už tai skyriaus susirinkimas jam išreiškė nuoširdžią padėką. Skyriaus pirm. Dabulevičius savo pranešime pareiškė padėką visiems dirbusiems. Skyriui šiuo laiku priklauso 141 narys.

Į naująją valdybą slaptu balsavimu išrinkti šie asmenys: Liorentas, Bulikas, Grigaravičius, Tyrulis ir Aušrota. Revizijos komisija išrinkta ta pati: pirm. Repšys, Avižienis ir Ličkus.

Susirinkime labai įdomią paskaitą laikė gen. Kazys Musteikis, tema: "Paskutinės Lietuvos vyriausybės valandos prieš rusų okupaciją." Prelegentas apibūdino Sov. Rusijos ultimatumą, jo svarstymą Ministerių Kabinete ir t. t.

Bal. Brazdžionis.

PASKAITA NEW YORKO RAMOVĖNAMS

New Yorko Ramovės skyriaus susirinkime kovo 27 d. Gen. konsulas P. Budrys skaitė paskaitą apie komunizmo plėtotę įvairiuose kraštuose. Paskaita, pailustruota gausiais daviniais, buvo ne tik įdomi, bet ir pamokoma. Be ramovėnų susirinkime dalyvavo eilė kviestų svečių.

PATIKSLINIMAS

Kai kuriuose šio Kario numeriuose "Karo žvalgyba sena, kaip ir patys karai" straipsnyje paskutinė pastraipa (45 pusl.) pateko per skubotumą ir neapsižiūrėjimą. Atsiprašome.

Ar jau pratęsei KARIO prenumeratą 1954 metams?

PASTEBĖTI POVANDENINIAI LAIVAI

JAV karo avacijos atstovai Filipinuose ir Manilos vyriausybė yra nepaprastai susirūpinę vis didėjančiu salų pakrantėse pastebimų sovietų povandeninių laivų pasirodymu. Iš jų šeši laivai buvę pastebėti nuleidę inkarus, o tai tik patvirtina įsitikinimą, kad komunistai išlaipinę savo agentų.

PRAŠOME PRANEŠTI

savo adresus KARIO Redakcijai šie asmenys:

1. Babušis Vytautas, Rochester, N. Y.,
2. Baranauskas J., Cleveland, Ohio.,
3. Matuševičius Aleksas, Kenosha, Wisc.,
4. Sutkaitis J., Brooklyn, N. Y.,
5. Šimkus Morkus, Baltimore, Md.,
6. Šnapstys M. Detroit, Mich.,
7. A. Klimavičius, Chicago, Ill.

AUKOJO KARIUI:

G. B. Klausutis $10.00

Už auką KARYS dėkoja.

KARIO REDAKCIJAI

680 Bushwick Ave. Brooklyn 21, N. Y

Prašau pasiųsti KARIO vieną nemokamą egzempliorių susipažinti šiems asmenims:

1. .... (Vardas Pavardė)

..... (No. Gatvė Miest. Valst.)

2. .....

3. .....

..... Kario Skaitytojas

..... (Parašas)

Data: .....

Skaitytojau, **iškirpk ir siųsk Kario Redakcijai.**

ŠAUNAUS POLITRUKO LIŪDNI UŽRAŠAI

BORISAS NEĮVEIKIA LIETUVIO KAREIVIO

RAULAS GURGA

Panaikinus lietuviškus politrukus, kaip nepribrendusius dėstyti marksizmo-leninizmo-stalinizmo "katekizmą," į mūsų dalinius buvo atkelti rusiški politrukai. Jie buvo mėtyti ir vėtyti raudonąjį katekizmą dėstant, bet su savo mokslu Lietuvoje pasijuto lyg drambliį į statų kalną temptų. Lietuvis kareivis nemaža jiems nervų prigadino.

Į mūsų dalinį politruku atsiuntė šaunų Borisą Afanasjevičių iš kažkur nuo Volgos, iš Rusijos šiaurės. Iškart jis energingai ir atkakliai griebėsi lietuvį kareivį raudonai šviesti. Į pirmąsias pamokas atlėkdavo kaip sakalas. Rodos, ims ir į stalininę grikių košę sumals lietuvių kareivių smegenis. Tačiau greit nusivylė ir į pamokas pradėjo vilktis lyg vabalas. Krito nuotaika. Jeigu ir buvo, atrodo, uolus savo pareigose, jeigu ir stengėsi, tai tik kad reikia, kad reikia savo rusišką galvą ant pečių išlaikyti.

Iš savo politinės vadovybės gavo griežtą įsakymą būtinai lietuvį kareivį atitraukti nuo bažnyčių lankymo šventadieniais. Borisas stengėsi, ilgose paskaitose sukaitęs aiškino savo bedieviškąjį mokslą, bet kareivių nepaveikė. Jie dar uoliau pradėjo eiti į bažnyčią.

Kada jau visai buvo netekęs vilties perauklėti lietuvį kareivį, kartą jam gimė geniali mintis. Šventadieniais kareiviai eina į bažnyčią 11 valandą. Puiku! Tą valandą jis klube suruoš kino seansą ir tuo būdu kareivius atitrauks nuo ėjimo į bažnyčią.

Kaip sumanė, taip ir padarė. Pranešė dalinio kareiviams, kad sekmadienį 11 val. bus įdomus kinas. Rodys kaip Stalinas Cariciną gynė nuo baltųjų rusų.

Borisas klube laukia kareivių. Atsivilko keletas, bet tik nelietuviškais veidais. Dirstelėjęs pro langą į vartus, pamatė kareivius, einančius į miestą.

—Šunsnukiai! — nusikeikė, žinoma, rusiškai Borisas,—vėl visi dzimbina į bažnyčią.

Nusiminusį Borisą pradėjo guosti lietuviai karininkai. Nors, atrodo, rimtais veidais, bet besijuokiančio širdimi. — Drauge Borisai, tu pažįsti asilą? — nežymiai šyptelėję paklausė karininkai.

—Tai kas, kad pažįstu, — piktai atkirto Borisas. — Ką asilas bendro turi su bažnyčią lankančiais jūsų kareiviais.

—Tik paklausyk, Borisai! Žinai, jeigu asilą nori įtraukti į tvartą, tai jis jokiu būdu neis, spirsis, ir trauksis atgal. Bet išeitis yra. Tuomet imi, asilą atsuki užpakaliu į tvartą ir trauki ji tolyn nuo tvarto durių. Asilas pagal savo įpratimą spirsis ir atgal trauksis. Besitraukdamas užpakaliu ir įlįs į tvartą.

Panašiai pabandyk ir su mūsų kareiviais. 11 val. paruošk kino seansą ir paskelbk, kad tai nekatalikams kareiviams, o katalikus vesk į bažnyčią. Pamatysi, kad vedami į bažnyčią pasirinks kiną.

Tokį "draugišką" karininkų patarimą gavęs, Borisas valandėlę pagalvojo. Bet greit pakėlęs galvą liūdnai ją palingavo:

— Taip padaryti galima tik su asilais, bet ne su jūsų kareiviais. Ką man pasakytų politinė vadovybė, sužinojusi, kad politrukas Borisas kareivius rikiavo į bažnyčią. O jūsų kareiviai tikriausiai visi nueitų į bažnyčią ir mane įveltų į nelaimę.

-o-

Borisas Afanasjevičius labai mėgo saldžius daiktus, ypač medų. Kada sužinojo, kad medų dirba ne fabrikuose, bet tokie maži vabalėliai, bitėmis vadinami, uolusis Sovietų Sąjungos garbės gynėjas sugalvojo bitę panaudoti sovietinei propagandai.

Kartą paskaitos metu ėmė ir pradėjo kalbėti apie bitę, kurios tikriausiai savo amžiuje nebuvo matęs. Jo gimtinėje Vologdoje truputį šaltoka ir vargu vogdietis moka bites kopinėja.

—Et, kokios čia jūsų lietuviškosios bitės! Lyg musės! —vėpliojo Borisas. — Kiek čia jos gali ir medaus prinešti. Va, mūsų Sovietų Sąjungoje, tai bitės. Nedaug ką mažesnės, kaip jūsų krašto žvirbliai.

Kareivių veidai šyptelėjo. Matyt, niekas netikėjo Boriso pasakomis. Tik vienas Abraomas Lifštinas patraukė pečiais, atsidusėjo ir atsistojęs pamoro išaiškinti savo abejojimus:

—Drauge politruk, tai baisu, jeigu tokios bitės lakioja. Į kaimą nuvažiavus man į kaktą įkando mažoji Lietuvos bitė, ir tai akis užtino ir keletą dienų ja nemačiau. Kas būtų, jeigu įgiltų tokia bitė, kaip žvirblis. Tuoj numirčiau.

Abraomo pastaba pasinaudojęs, paklausė ir Tamošius Kuprėnas:

—Drauge politruk, ar tokios bitės laisvai po laukus lakioja, ar pririštos?

—Aišku, kad laisvai. Kaip bitę gali pririšti.

—Tai, kaip jūs, drauge politruk, išlikote gyvas. Juk tokia bitė tikrai iki mirties įgiltų, — pastebėjo Tamošius. Visi kareiviai pradėjo juoktis.

Sumišęs Borisas pradėjo mikčioti ir visaip dailinti sovietinę bitę:

—Girdit, draugai, jūsų lietuviškosios bitės yra kapitalistinės, agresyvios, bet sovietinės yra taikios. Jos negelia žmonėms, nes taip Stalino joms įsakyta.

Kareivių tarpe dar didesnis juokas.

Kitame numeryje: Stalinui ragai išdygo ir visas raudonasis kambarys pabalo.

MARGIEJI LAIŠKELIAI

Prisiunčiu $4 už "Kario" prenumeratą 1953 m. ir vieną dol. jo sustiprinimui. Galima būtų jį stiprinti ir šiek tiek daugiau, jei žmogus nejaustumei to savotiško dvasinio sunkumo, kuris, lyg votis nugaroje, lyg anuomet kuprinė, taip nuolat slegia.

Ir nuoširdžiai lenkiu galvą prieš tą savanorį, kuris "Kario" Nr. 11 pasakoja:

"Kapus jų dabina vainikai ir kryžiai,
O kraujas pralietas tebėra gajus...
Įamžinom kartą, ką šimtmečiais ryžoms,—
Tėvynei išpirkome laisvę,—o jūs?!

Taip, tai mes... mes neišpirkome Tėvynei laisvės, ir jau likome pasaulio kariais. Mes net nė vieno duslaus šūvio neišleidome Jos gynimui, kada net per 22 metus buvome puošiami ir blizginami. Nei Ilmenis, nei Indo-Kinija neįvertins to kraujo, kaip vertina ir brangina Nemunas ir Šventoji. Sakytumei, partizanai prie Nevėžio ir Žaliojoj girioj. Taip, tai jie pasilikę, tarytum nuotrupos tos šaunios greta greton einančios kariuomenės, kuri tada ne vienam viltį teikė, o kas atsitiko su ja.

Adomas Tumas

Visko Užtektinai—Tuojau Pristatom

Baldus, šaldytuvus, pečius, skalbiamas mašinas, lovas, matracus, kilimus, radio, televizijos setus, vaikučiams baldus.

Žemos kainos, lengvi išmokėjimai. Turime didelį pasirinkimą. Mes pagaminame baldus ir pagal jūsų užsakymą

Roosevelt Furniture Co., Inc.
LIETUVIŲ KRAUTUVĖ

2310 W. ROOSEVELT RD., CHICAGO
Tel. SEeley 3-4711

Atdara pirmadienio ir ketvirtadienio vak. iki 9:30
Atdara sekmadieniais nuo 11 iki 4:30 val. popiet.

VIENYBĖ

Amerikos lietuvių savaitraštis
Eina nuo 1886 m.
Redaktorius leidėjas
JUOZAS TYSLIAVA
Prenumerata metams $5.00
412 Bedford Ave., Brooklyn 11, N. Y.

ELENA POVILANSKAS

— POVILANSKŲ baras - restoranas —
Salė šeimyninėms pramogoms.
Mėgiamiausia lietuvių legionierių užeigos vieta
158 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 4-9737

REGINA IR RŪTA

GĖLĖS IR LIETUVIŠKI SALDAINIAI
522 Grand Street, Brooklyn 11, N. Y.

REPUBLIC WINE & LIQUOR STORE

X. STRUMSKIS, savininkas
322 UNION AVENUE,
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVergreen 7-2089
Vienintelė lietuvių degtinės ir vyno krautuvė, gyvuojanti jau 17 metų

TAUPYKITE ateičiai. Pasidėkite taupomus pinigus į CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION, kur kiekviena santaupa pilnai apdrausta iki $12,500.00 — by an Agency of the United States Government.

KUR visada buvo ir yra išmokamas aukštas devidendas.
KUR pinigai buvo ir yra išmokami pagal pareikalavimą.
KUR tamsta gali atlikti visus savo ir savo šeimos finansinius reikalus.
KUR 27 metų patyrimas užtikrina visiems saugų ir teisingą patarnavimą.

Dėl paskolų geresnėm sąlygom, perkant arba statant namą, visada pasimatykite su mumis. Mūsų turtas yra virš dvylikos milijonų dolerių— $12.500.000.00.

Chicago Savings & Loan Association

GRovehill 6-7575
6236 South Western Avenue, CHICAGO, ILL.
J. PAKEL — Prezidentas

JUOZAS ZEIDAT, JR.
Zupp's Bar

Moderniai įrengta lietuviška užeiga
411 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

ANTANAS ANDRIUŠKEVIČIUS

Watchmaker & Jeweler

Taisomi ir parduodami laikrodžiai, deimantai, žiedai, apyrankės, auskarai, sidabro (šaukštai, peiliai, šakutės) komplektai.

485 Grand Street, Brooklyn 11, N. Y.

Taupyk Tvirčiausioj Amerikos Įstaigoj

STANDARD FEDERAL
turtas virš $41,000,000.00
Atsargos Fondas virš .... $ 3,250,000.00

STANDARD FEDERAL yra Federal Savings and Loan Insurance Corp. ir Federal Home Loan Bank System narys

Įstaigos valandos: Kasdien nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų.
Ketvirtadien. nuo 9 val. ryto iki 8 v. v.
Trečiadieniais visai neatidaroma.

JUSTIN MACKIEWICH, President and Manager

MASSARO BROS.

Geriausios rūšies kūrenamoji alyva—Žibalas — Anglys — Aliejinių krosnių įrengimas ir aptarnavimas.

601 MIDDLE NECK RD.
Šaukite GReat Neck 2-4468

STEAMBOAT INN

ALMA KASMOČIUS, Vedėja

Įvairūs gėrimai, pirmos rūšies maistas
Salė šokiams, susirinkimams, vestuvėms ir kitokiems pobūviams • Didelis ir gražus daržas piknikams bei išvažiavimams.

89-91 Steamboat Rd., Great Neck, L. I.
TELEFONAI:
Great Neck 2-1546 (Biznio) • Great Neck 2-3389 (Rez.)

Maurice's Restoranas Great Neck'e

PIZZERIA specialistas, o taip pat gamina puikius steikus, chops; galima gauti įvairiausios žuvies, clams, shrimps ir kt.

Įvairiausi gėrimai: degtinė, vynas, alus, vaisvandeniai.

Svetainėje veikia puikiausia vėsinimo sistema

GREATNECKIEČIAI, UŽEIKITE ĮSITIKINTI!

150 STEAMBOAT ROAD
GREAT NECK
Tel.: Great Neck 4-2120

VIKTOR SIWINSKI

BUV. STANLEY

MEAT MARKET

Naujai Pertvarkyta Įvairiausių Maisto Produktų Krautuvė.

Geriausios kokybės visų rūšių mėsa, šviežios ir rūkytos dešros, sveikiausių ir skaniausių rūšių ledai (ice cream), alus, vaisvandeniai, sumuštiniai (sandwiches).

MALONUS IR SKUBUS PATARNAVIMAS ANGLŲ, LIETUVIŲ IR LENKŲ KALBOMIS

156 Steamboat Rd. Great Neck, N. Y.

ELMWOOD SERVICE STATION

A. A. PLAKŠTIS & SON

Molonus savųjų patarnavimas lietuviams.
Čia pat gaunamos padangos, kameros, baterijos.
Visa pigiausiomis kainomis
Great Neck'o lietuviai! Naudokimės tiktai —

ELMWOOD SERVICE STATION
99 Steamboat Road,
GREAT NECK, N. Y.

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

6812 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.
Telefonas Grovehill 6-0142
1410 CO. 50th AVE., CICERO, ILL.
Telefonas TownHall 3-2109
KOPLYČIOS VISOSE MIESTO DALYSE

ANTHONY B. PETKUS

Kaina
2 Lt ct

LIETUVIŲ AUTOMOBILIŲ PREKYBA

HARMONY MOTORS

Dabar jau didelis pasirinkimas įvairiausių firmų automobilių (Buick, Dodge, Chrysler, Oldsmobile, Chevrolet, Pontiac, Plymouth, Ford ir kt.)
Kiekvienam mūsų automobilių pirkėjų duodamas mašinos leidimas nemokamai

Išmokome nemokančius važiuoti

Parduodame išmokėjimui prieinamesnėmis sąlygomis

HARMONY MOTORS

T. Šlutas, J. Talandis ir S. Zubkus

5805-07 So. Western Ave., Chicago, Ill.

Telefonas: REpublic 7-6480

LIETUVIAI VETERANAI!
PAREMKIME KARĮ
SKELBIMAIS - GARSINIMAIS

JONAS BUDRIKAS

Jaukus lietuviškas restoranas ir valgykla, biliardas ir stalo tenisas. Įvairūs gėrimai, šalti ir šilti užkandžiai. Tremtinių mėgstamiausia vieta. Erdvi salė įvairiems parengimams.

1442 SO. 49-TH CT., CICERO 50, ILL.
TEL. TOwnhall 3-9472

Apsižiūrėk ir Taupyk Saugiai!

Standard Moka Aukštesnį Dividendą!

STANDAR FEDERAL
yra stipriausia taupymo įstaiga Amerikoj
TURTAS ..... virš $31.000.000
ATSARGOS FONDAS " $ 3.000.000

STANDART FEDERAL SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
4192 Archer Avenue, Kampas Sacramento Ave.
Telefonas: VIrginia 7-1141

JUSTIN MACKIEWICH, prezidentas
Įstaigos valandos: Kasdien nuo 9-tos ryto iki 4 val. po pietų, Ketvirtadieniais nuo 9-tos val. ryto iki 8 val. vakaro, Trečiadieniais visai neatidaroma.

Saugesnės vietos taupymui niekur nerasite. Mes apdraudžiame kiekvieną taupymo sąskaitą iki $10,000.00 per Federalinės Valdžios Agentūrą.

Dabartinis Dividendas yra 3% per Metus

ST. ANTHONY SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION
1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill.
Telefonas: TOwnhall 3-8131

Juozas Gribauskas, Vedėjas

TURTAS VIRŠINA $8,000,000.00

Kviečiame ateiti į raštinę dabar ir dykai gauti 1954 metų kalendorių
AČIŪ UŽ JŪSŲ PARAMĄ!

Lietuvių Auditorija

3133 So. Halsted Street
Chicago, Ill.
Tel.: VIctory 2-6172

KETURIOS SALĖS

Išnuomojamos vestuvėms ir pobūviams su maistu ar be maisto. Susirinkimams ir konferencijoms salės veltui

HALL'S RESTAURANT

9 K, WASHINGTON, D. C.

JURGIS REKEŠIUS

LIETUVIS LAIKRODININKAS

❖

65-39 A Grand Ave.,
Maspeth, L. I., N. Y.

APLANKYK ERDVIĄ IR PATOGIĄ SENIAUSĄ LIETUVIŲ BENDROVĖS KRAUTUVĘ

PROGRESS FURNITURE CO.

4181-83 Archer Ave.
Tel. LAfayette 3-3171
CHICAGO, ILL.

Rakandai, Pečiai, Televizijos, Refrigereitoriai, Plovimo Mašinos, Visos namų Reikmenys.